

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 12 OCTOBER 1927

No. 615

INHOUD.

	Biz.
DE SAMENSTELLING VAN DEN INDISCHEN VOLKSRAAD door Prof. Dr. E. Moresco	892
De Financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten door Prof. Mr. Dr. J. van der Grinten	894
Maatregelen betreffende den Haringuitvoer door P. E. van Renesse	896
De Septemberzitting van het Financieele Comité van den Volkenbond door Mr. J. van Walré de Bordes ..	898
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Een crisis in het Federal Reserve System door Dr. F. H. Repelius	899
AAANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	900
Indexcijfers van scheepsvrachten	901
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. H. N. ter Veen: Van Anthropogeografie tot Sociografie, bespr. door Prof. W. E. Boerman	902
MAANDCIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	903
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	903
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 903—910	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

tegen werd tegelijkertijd het aanbod van Callgeld en op prolongatie grooter; de prolongatierente liep daarvoor tot 3½ pCt. terug.

* * *

De vrij aanzienlijke vermeerdering, die de binnenlandsche uitzettingen van De Nederlandsche Bank bij de jongste maandwisseling te zien gaven, heeft in de afgelopen week reeds weer voor een teruggang plaats gemaakt. De beleeningen geven weliswaar per saldo nog een stijging van f 3,3 miljoen te zien, maar de post binnenlandsche wissels vertoont een veel belangrijker getal: hij verminderde van f 171,4 miljoen tot f 156,2 miljoen. De teruggang laat zich voor een deel verklaren uit de verminderde credietwischen van den Staat. Het bedrag van f 6 miljoen aan rechtstreeks bij de bank ondergebracht schatkistpapier, dat blijkens den vorigen weekstaat op den post der centrale credietinstelling voorkwam, blijkt inmiddels geheel te zijn afgelost. Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met f 650,000,—.

De goudvoorraad der bank bleef vrijwel onveranderd. Het zilver verminderde met f 250,000,—. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden respectievelijk met f 10,1 miljoen en f 1,4 miljoen.

De biljettencirculatie vertoont een teruggang van f 21,4 miljoen. De rekening-courantsaldi van anderen blijken met f 1,6 miljoen te zijn verminderd. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met 4,4 miljoen.

Het dekkingspercentage bedraagt 48.

* * *

De flauwe stemming voor Dollars bleef aanhouden. Het aanbod kwam hoofdzakelijk uit Londen en de koers liep tot 249⁵/₁₆ terug. Daarentegen waren Ponden zeer gezocht, de koers bleef standvastig op 12,13%. Marken waren aanvankelijk vaster in verband met de disconto verhooging. Voor 59,47½ werd afgedaan. Later trad weder een kleine reactie in. Aan de daling van Madrid kwam een einde. Het slot was eerder vaster.

LONDEN, 10 OCTOBER 1927.

Gedurende de eerste helft van de vorige week was de toestand op de geldmarkt tamelijk gespannen. Toen Woensdag de Joint Stock Banks fondsen aan de markt onttrokken, was een overigens gering beroep op de Bank of England dan ook onvermijdelijk. De toestand wijzigde zich in de tweede helft van de week toen gemakkelijk aan de vraag kon worden voldaan en de koers tot 3 pCt. daalde.

De vaste toon, die nu al sinds geruimen tijd op de disconto-markt heerscht, kenmerkte ook in hoofdzak de afgelopen berichtsperiode. Slechts gedurende de laatste dagen trad eenige ontspanning in door vraag naar wissels uit het buitenland, terwijl ook de toestand op de geldmarkt niet zonder invloed bleef. Het disconto daalde daarbij tot even onder 4⁵/₁₆ pCt.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: S. Posthuma.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijzen voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

10 OCTOBER 1927.

Het aanbod van geld was in het begin der week aanmerkelijk grooter, zoodat particulier disconto Dinsdag van 3% tot 3% à 3⁷/₁₆ pCt. kon terugloopen. Wel is waar gold deze rente hoofdzakelijk voor papier, dat nog voor het einde van het jaar afloopt, maar ook langer papier kon gemakkelijker plaatsing vinden. Callgeld bleef op ongeveer 3½ pCt. verkrijgbaar, met ruim aanbod; terwijl de prolongatierente 3% pCt. noederde. Aan het einde der week begon het aanbod van geld voor wissels weder af te nemen en gisteren moest men herhaaldelijk weder 3⁹/₁₆ pCt. toestaan. Daaren-

DE SAMENSTELLING VAN DEN INDISCHEN VOLKSRAAD.

Is het oogenblik om over het voorstel tot omzetting van de verhoudingen in den Volksraad te spreken, al daar?

Men kan er aan twijfelen, omdat de vorm, waarin deze aangelegenheid onlangs bij den Volksraad zelf om advies is voorgebracht, medebrengt, dat wel eenige aanwijzing bestaat omtrent de meening van den Minister, die de verantwoordelijkheid voor het wetsvoorstel zal dragen wanneer het bij de Tweede Kamer wordt ingediend, maar die meening toch niet in bijzonderheden bekend is en met name *elke werkelijke motiveering van het voorstel ontbreekt*. Wie het voorstel bestrijden wil, kan dus wel zijn bezwaren uiteenzetten, maar hij vindt geen motieven, door de handteekening van den Minister of op andere wijze als authentiek erkend, waartegen hij zou kunnen opkomen.

Wellicht ware het dus aangewezen, hier te lande met bespreking en critiek te wachten tot men beschikt over een werkelijk wetsontwerp, d.w.z. een „voorstel van wet” als bedoeld in art 111 der Grondwet, vergezeld van een memorie waaruit de motieven, die den Minister van Koloniën tot de indiening bewegen, volledig blijken.

Intusschen, de leemte is alleen formeel belangrijk. Het voorstel is openlijk aangekondigd als „een zoodanige verandering, dat het amendement-Feber als het ware zou worden ongedaan gemaakt”¹⁾ en men heeft dus het recht, de motieven van de bestrijders van dat amendement, in de eerste plaats die van den toenmaligen Minister van Koloniën, te beschouwen als geldende voor het tegenwoordige voorstel, — al verklaart de Gouverneur-Generaal in zijn toelichting aan den Volksraad ook, dat hij „de argumenten, welke destijds voor en tegen deze wijziging in de beide Kamers der Staten-Generaal zijn aangevoerd ter zijde latende, (wil) volstaan met enkele bedenkelijke gevolgen daarvan bloot te leggen”. De openbare meening, zoowel hier als in Indië, behoort zich thans te vormen en kan zich thans vormen door, anders dan de G.-G., de destijds aangevoerde argumenten opnieuw in beschouwing te nemen, de door de Indische Regeering bedenkelijk genoemde gevolgen te onderzoeken, en bij een en ander zich rekenschap te geven van de beginselen, die de samenstelling van den Volksraad moeten beheerschen.

In dit en in enkele volgende artikelen stel ik mij voor dit alles zoo kort mogelijk te doen, het laatstgenoemde punt, de beginselen, vooropstellend en deze afleidend uit de ervaring in de met Nederlandsch-Indië min of meer vergelijkbare Aziatische koloniën opgedaan.

I.

Vier westersche volken staan in Azië voor het vraagstuk, op welke wijze een Aziatisch land of samenstel van landen geleid moet worden van den ouden toestand naar den nieuwen: Engeland, Frankrijk, Amerika en Nederland. Dat vraagstuk omvat al de moeilijkheden, in West-Europa zelf ondervonden, maar wordt bovendien gecompliceerd door twee koloniale factoren: de verhouding tusschen moederland en kolonie en die tusschen de sociale groepen in de kolonie zelf, groepen, die dieper en langs eenigszins andere lijnen verdeeld zijn dan die in het moederland.

Van de vier heeft Frankrijk de minste ervaring. Indo-China heeft nog slechts een embryo van vertegenwoordiging in den naast den G.-G. staanden Conseil de gouvernement, die 15 Fransche hoofdambtenaren, 10 Europeesche en 5 Inlandsche niet-ambtenaren als leden telt. De functiën van dezen raad zijn geheel adviseerend. Trouwens de wetgeving voor alle Fransche koloniën geschiedt bijna geheel

bij presidentieel decreet. Frankrijk is dus nog nauwelijks begonnen: noch overbrenging van regeermacht naar de kolonie, noch belangrijke invloed van de ingezetenen.

Dit geldt intusschen ten volle alleen voor heel Indo-China, dat zooals bekend uit vijf onderkoloniën of landen bestaat. Dat men ten aanzien van het geheel zoolang aarzelt met het voorbeeld der andere Aziatische koloniën te volgen, moet zeker voor een goed deel worden toegeschreven aan de slechte ervaringen, opgedaan met een vertegenwoordigend lichaam, den Conseil colonial voor Cochinchina (het meest ontwikkelde der vijf landen, dat ook het langst onder Fransch gezag staat). Deze raad, die reeds in 1880, onder den invloed van de destijds heerschende assimilatie-denkebeelden, is opgericht en volgens de uitdrukking van den Gouverneur-Generaal Doumer tot verkwisting en een janboel leidde, is door verschillende maatregelen tot een zeer bescheiden positie teruggebracht: de wettelijke duur der zitting is beperkt tot 20 dagen per jaar; de raad heeft geenerlei regelende macht en is bij de vaststelling der begroting gebonden aan een reeks verplichte uitgaven. In vele voorschriften klinkt de echo der vroegere fouten en misbruiken: politieke debatten en moties zijn verboden, ambtenaren mogen geen lid zijn en de raad mag geen initiatief nemen tot het toekennen van eenig voordeel aan een ambtenaar of categorie van ambtenaren. Van de 24 leden zijn 14 Franschen (10 gekozen door alle Fransche burgers, 2 door de Kamer van Koophandel en 2 door de Kamer van Landbouw); de 10 inlandsche leden worden gekozen door belastingkiezers, die bovendien aan zekere bezits- of bekwaamheidseischen voldoen. De Fransche meerderheid wordt blijkbaar als zóó essentieel beschouwd, dat aan den G.-G. de bevoegdheid is gegeven om, wanneer meer dan twee der Fransche leden verhinderd zijn, plaatsvervangerte benoemen. Opmerkenswaard is ook, dat de verkiesbaarheidsleeftijd voor de Franschen is gesteld op 25, voor de Inlanders op 30 jaar.

De geschiedenis van Indo China in de laatste halve eeuw kan men samenvatten in de woorden: overijling, misbruiken, terugval, aarzeling. Er is thans sedert bijna twee jaar een socialist — de heer Varenne — als G.-G., die bij zijn optreden verklaarde, dat de staatsinstellingen wijziging behoeven zonder dat het tot dusver tot eenige wijziging kwam. Het zal van belang zijn, na te gaan, hoe de instellingen zich ontwikkelen in de groote, aan het roerige China grenzende kolonie; reeds nu echter kan de daar opgedane ervaring anderen tot leering strekken.

Van eenigszins gelijken aard, maar nog veel leezamer, is de geschiedenis der Philippijnen onder Amerikaansch gezag.

Sterker nog dan in Frankrijk was bij de verkrijging dezer eilanden (1898) in Amerika het geloof aan de wonderdoende kracht der in het moederland bestaande bestuursinstellingen en de overtuiging, dat men aan de bewoners van het nieuw verworven gebied geen grooter weldaad kon bewijzen dan die instellingen zoo spoedig mogelijk bij hen in te voeren. Zoo spoedig mogelijk beteekende hier niet: zoodra de bewoners in staat zouden zijn die instellingen te hanteeren, — maar: zoodra door de administratieve organisatie van het land en de meerdere verspreiding van de kennis van lezen en schrijven de technische mogelijkheid tot het houden van verkiezingen zou bestaan. Verkiezingen niet enkel voor vertegenwoordigende lichamen, maar ook voor de voornaamste locale ambten, naar Amerikaansch gebruik. Zoo geschiedde het dan ook. Naast de krachtige maatregelen tot bevordering van onderwijs, hygiëne, verkeer, enz. stond een even krachtige, en even snelle, invoering van gekozen lichamen voor de gemeenten en de provinciën en de stichting van een vertegenwoordigend orgaan voor de kolonie, althans voor het Christelijke deel ervan, ongeveer 9/10 der bevolking omvattend. Van 1907 tot 1916 stond

¹⁾ De Minister in de Eerste Kamer, 29 April 1927, Hand. 809.

naast de gekozen vergadering, waarin uitsluitend Philipino's zaten, nog een benoemde commissie van vier Amerikanen en evenveel Philipino's, met den G.-G. als voorzitter, welke commissie als een Hoogerhuis fungeerde. De in 1916 aangenomen en thans nog geldende constitutie (de „Jones-act”) maakte hieraan een einde en stelde een volledig parlement in, bestaande uit een Senaat en een Kamer, beide geheel gekozen met uitzondering van 2 senatoren en 9 afgevaardigden, die de zuidelijke, niet door Christenen bewoonde eilanden vertegenwoordigen en door den G.-G. worden benoemd.

De gekozenen zijn allen Philipino's, wat intusschen niet valt gelijk te stellen met Inlanders in de beteekenis, die deze term heeft in andere Aziatische koloniën, waar het verschil van godsdienst een verschil in rechtstoestand meebracht, allereerst op het gebied van het privaatrecht, maar zich ontwikkelend tot een fundamentele onderscheiding der bevolking in twee hoofdgroepen van maatschappelijke en juridischen aard. In den Philippijnschen archipel, buiten de zuidelijke eilanden, waren allen, inheemschen, uitheemschen en lieden van gemengd bloed, Christenen en onderworpen aan hetzelfde, op Christelijke grondslag gebouwde familierecht. Van politieke rechten was onder het Spaansche gezag voor niemand sprake, althans buiten of boven de dorpen. Een groep van planters, handelaars en industrieelen, afkomstig en steeds aangevuld uit het moederland, kon zich in den Spaanschen tijd niet tot dezelfde beteekenis ontwikkelen als b.v. op Java in de 19e eeuw.

De fundamentele indeeling der bewoners is dan ook niet als elders in inheemschen en uitheemschen, met een tusschengroep van gemengden, die juridisch en geestelijk tot een van beiden behooren of neigen, maar in grooten en kleinen, of, om de Philippijnsche termen te gebruiken, „cacique” en „tao”. De cacique is bijna altijd van gemengd Spaansch of Chineesch en Inlandsch bloed, heeft een school afgeloopen, bezit grond en verpacht dien op voorwaarden, die den pachter tot weinig meer dan een pandeling of lijf-eigene maken. De tao is zoo goed als altijd van zuiver inheemsch bloed, onontwikkeld en als pachter overgeleverd aan een cacique, die plaatselijk een vrijwel onbeperkt gezag uitoefent, den uitslag, der verkiezingen bepaalt en de ambtenaren en rechters (eens gekozen) in de hand heeft.

Bij alle berichten uit de Philippijnen is het noodig deze sociale onderscheiding in het oog te houden. Als men leest, dat alle leden der beide Kamers voor onverwijld onafhankelijkheid zijn, dan is dat aldus op te vatten, dat de heerschende groep, die alle zetels bezet, zich gaarne vrij wenscht te maken van het overblijfsel van toezicht, dat Amerika nog in het belang der weerlooze massa kan uitoefenen. Geen misleidender voorstelling dan die welke den Philipino gelijkstelt met den „Inlander” der Engelsche, Fransche of Nederlandsche koloniën.

Zoolang voor wetgeving en begroting overeenstemming tusschen het gekozen lichaam en de voor de helft uit Amerikanen bestaande Commission noodig was, kwam men nu en dan op het doode punt; de nieuwe begroting kon dan niet worden vastgesteld. Sedert 1916 kan dit niet meer voorkomen: de gekozenen zijn oppermachtig, het veto van den G.-G. kan door een nieuwe stemming te niet worden gedaan en dan bestaat voor den G.-G. alleen nog beroep op den President der Ver. Staten. De benoemingen tot de belangrijke centrale ambten, welke door den G.-G. geschieden, behoeven de goedkeuring van den Philippijnschen Senaat en wat dit in de praktijk beteekent kan men zich licht voorstellen.

Reeds vóór de Jones-act was „philipinistatie” van alle openbare diensten als beginsel aanvaard en door den G.-G. Harrison (1913-1921) krachtig doorgevoerd. Gevolg: algemeene daling van het peil, in vele gevallen totale ontwrichting. De deskundigheid werd als

voorwaarde van benoeming vervangen door het behooren tot de heerschende politieke groep. Deze leverde ook de leiders voor de spoorwegen, de centrale bank en andere bedrijven, waarvoor semi-gouvernementele organisaties werden ingesteld: maatschappijen waarvan de meerderheid der aandeelen in handen van het insulaire bestuur was, dat in den regel bijna het geheele kapitaal verschafte en de gevolgen der welbekende débâcles kreeg te dragen.

Het is deze politiek, die tot een inzinking van den aanvankelijk onder Amerikaanschen invloed ontstaneen opbloei leidde. Het in 1921 door de commissie-Wood-Forbes over die politiek en hare resultaten uitgebracht verslag laat geen twijfel aan het verband. „The Philippine people”, aldus dat verslag, „represent the most advanced experiment in the establishment of representative government in the East, and in our endeavor to establish it, we have in many instances, by the rapidity of our procedure, overtaken the ability of the people to absorb, digest and make efficient practical use of what it has taken other nations generations to absorb and apply, and in our critical impatience we forget the centuries of struggle through which our own race passed before it attained well-balanced self-government”.

Ook hier dus, als in Cochinchina, overijling en misbruiken, maar overijling op veel grooter schaal en in een mate, die terugkeer tot het autocratische bewind uitsluit. Vandaar de onzekerheid, die in Amerika ten aanzien van de Philippijnsche politiek valt waart te nemen: de één acht geheele loslating niet meer dan de vervulling van de belofte om de onafhankelijkheid te geven zoodra „the Philippine people” in staat zou zijn een duurzame regeering (a stable government) te vormen; de ander weigert in de sterk oligarchische cacique-regeering zulk een bewind te zien en zou het een moreele misdaad achten de bescherming van het Amerikaansche gezag aan de massa der kleine lieden te onttrekken. Sommigen meenen, dat men al te ver is gegaan om nog halt te houden, zoodat de laatste stap, hoe noodlottig ook, maar gedaan moet worden om uit den tegenwoordigen onhoudbaren toestand te geraken.

Kunnen Frankrijk en Amerika ons weinig anders leeren dan eenige wijzen waarop men niet moet optreden, heel anders is het gesteld met de groote Engelsche koloniën in Azië. Het politieke instinct, dat de Engelschen in zoo hooge mate bezitten, heeft hen ook daar niet verlaten en al kan men volstrekt niet zeggen of de in Engelsch-Indië en Ceylon aanvaarde gedragslijn ook op den duur een gezonde en vreedzame ontwikkeling mogelijk zal maken, tot dusver zijn er althans geen aanwijzingen van een mislukking, die tot omkeeren of opgeven zou nopen. Het geheim van dit voorloopige succes zit vermoedelijk nergens anders dan in de welbekende gewoonten van nuchter waarnemen en waardeeren en bovenal in het betrachten van gelcidelijkheid in de invoering van nieuwe instellingen.

Al enkele jaren vóór den Sepoy-opstand, die tot overneming van het bestuur over Indië uit handen van de Engelsche O. I. C. door de Kroon leidde, was er een zekere scheiding tusschen wetgevend en bestuursgezag ingevoerd, in dien zin, dat de raad van den Gouverneur-Generaal met eenige additionele leden werd aangevuld wanneer zaken van wetgevenden aard werden behandeld. Een wet van 1861 bracht voor het eerst een niet-ambtelijk element in den „wetgevenden raad” van den G.-G.; dezelfde wet gaf aan de groote provinciën dergelijke raden, waarin eveneens eenige niet-ambtenaren zitting namen. Alle leden werden benoemd. In 1892 werd niet enkel het aantal leden uitgebreid, maar ook gelegenheid gegeven om bij de benoeming rekening te houden met aanbevelingen uit de kringen (gemeentebesturen, handel, universiteiten), wier belangen en meeningen men in de raden vertegenwoordigd wilde zien. Werkelijke

verkiezingen werden ingevoerd bij de Morley-Mintohervormingen van het jaar 1909, die mede voor het eerst de mogelijkheid openden om in de provinciale wetgevende raden (niet in den centralen raad) de meerderheid aan de niet-ambtenaren te brengen. De groote betekenis van deze verandering ligt daarin, dat de ambtenaren, die in de wetgevende raden zitting hebben, niet vrij zijn om hun stem tegen regeeringsvoorstellen uit te brengen, zoodat alleen een raad waarin de niet-ambtenaren in de meerderheid zijn, werkelijk een van de regeering onafhankelijk lichaam vormt. Tien jaar later, bij de thans geldende regeling van 1919, werd ook een stap verder in deze richting gedaan door mede in een der beide Kamers, waaruit het centrale wetgevende lichaam thans bestaat, een niet-ambtelijke meerderheid, voor het overgrootste gedeelte gekozen, voor te schrijven; voor de andere kamer, den als Hoogerhuis fungerenden Council of State, is praktisch mede een niet-ambtelijke meerderheid aanwezig, maar de mogelijkheid is opengelaten om ze in een ambtelijke om te zetten.

De geleidelijkheid, blijkens het vorenstaande toegepast ten aanzien van de samenstelling der raden, is eveneens betracht in de toekenning van bevoegdheden. Aanvankelijk mochten de raden, overeenkomstig hun naam, zich met geen andere zaken bezighouden dan met de voorstellen van wetgevers aard, hun door de (provinciale of centrale) regeering voorgelegd. Over de begroting kon alleen worden gesproken als een voorstel tot wijziging der belastingen daartoe een formeele aanleiding gaf, zoodat er het eene jaar een debat over den algemeenen geldelijken toestand plaats had, het volgende jaar weer niet. De wet van 1892 verleende hun de bevoegdheid om inlichtingen te vragen en het recht om de begroting te bespreken... nadat zij (door het uitvoerend gezag) vastgesteld was. Die bespreking kon met een motie over één bepaald punt eindigen; van een uitspraak over elk onderdeel was geen sprake. Eerst in 1909 werd bespreking vóór de vaststelling ingevoerd, waarbij intusschen een aantal onderwerpen, waaronder leger, marine, spoorwegen, eeredienst en politieke uitgaven, van debat uitgesloten bleven. Dit is aldus gebleven en bij de groote hervorming van 1919 is het aantal uitgesloten onderwerpen zelfs vermeerderd; daar sedert dat jaar ook de Centrale Kamer een onafhankelijke (niet-ambtelijke) meerderheid heeft, zoodat weigering of vermindering der aangevraagde credieten mogelijk is, heeft de G.-G. bovendien het recht gekregen om dergelijke posten te certificeeren, d.w.z. te verklaren, dat zij noodig zijn om hem in staat te stellen zijn taak te vervullen, waarna zij als aangenomen worden beschouwd, een procedure, die ook ten aanzien van wetsontwerpen toegelaten is.

De groote hervorming van 1919 betrof de invoering van het z.g.n. diarchie-stelsel in de provinciën: voor een aantal onderwerpen van regeeringszorg, de z.g.n. overgedragen (transferred) onderwerpen, oefent de Gouverneur zijn bestuurstaak uit op advies van „ministers”, die tot de meerderheid in den wetgevenden raad moeten behooren of althans het vertrouwen van een meerderheid genieten; de overige, de voorbehouden (reserved) onderwerpen worden als te voren beheerd door ambtelijke departementschefs, leden van den uitvoerenden raad van den Gouverneur. Ook de provinciale gouverneur is bevoegd wetsontwerpen en begrotingsposten te certificeeren, ten minste wanneer zij voorbehouden onderwerpen betreffen. Geldt het een overgedragen onderwerp, dan kan hij alleen de fondsen toestaan, noodig voor handhaving van de openbare orde en om eenigen overheidsdienst aan den gang te houden. Voor een wettelijke regeling ten aanzien van zulk een onderwerp kan hij alleen de hulp van den G.-G. inroepen. Als waarborg tegen overmatige toepassing van het recht om wetsontwerpen te certificeeren is voorgeschreven, dat gecertificeerde ontwerpen niet in werking mogen

treden (behoudens het geval van urgentie natuurlijk) voor en aler zij een week bij de beide Huizen van het Engelsche Parlement ter inzage hebben gelegen.

Onder de geldende beperkingen van de bevoegdheden der vertegenwoordigende raden zij ten slotte nog vermeld, dat zij geen begrotingscredieten mogen verhoogen of nieuwe opbrengen, en dat het recht van wetgevend initiatief ten aanzien van een aantal onderwerpen niet zonder voorafgaande vergunning van den Gouverneur-Generaal mag worden uitgeoefend, terwijl deze (en in de provinciale raden de gouverneur) aan elke discussie over een voorstel of amendement een einde kan maken door te verklaren, dat het onderwerp de openbare veiligheid of rust raakt.

Uit de hier kortelijk weergegeven geschiedenis blijkt duidelijk, hoezeer bij de ontwikkeling der zelfbestuursinstellingen in Engelsch-Indië geleidelijkheid en voorzichtigheid is betracht. Neemt men 1861 als uitgangspunt, dan ziet men, dat eerst 48 jaar later eenige werkelijke *macht* uit handen is gegeven, en dat nog alléén in de provincies; immers tot 1909 is er een ambtelijke meerderheid, die niet naar eigen inzicht mag stemmen. De groote betekenis der raden ligt gedurende die halve eeuw in de openbaarheid der besprekingen en de politiek opvoedende werking, die daarvan uitgaat. Vragenrecht, budgetrecht, zij worden eerst geleidelijk toegekend en dan met allerlei voorzorgen en waarborgen omgeven. Zorgvuldig wordt gewaakt tegen verzwakking van het gezag door openbare critiek van ambtenaren op regeeringsdaden: geen ambtenaar kan gekozen lid der raden zijn en aldus in de valsche positie komen van tegelijk uitvoerder en beoordeelaar van bevelen te zijn. Dat gekozen meerderheid hetzelfde is als Inlandsche meerderheid, wordt erkend evenals de mogelijkheid, dat dit vaak zal beteekenen anti-Britsche meerderheid; waarborgen voor den geregelden gang van zaken worden dienovereenkomstig gesteld. Erkend ook, dat de rasonderscheidingen voor afzienbaren tijd de maatschappelijke groepeerings bepalen: Hindoes, Mohammedanen, Europeanen, Anglo Indians, krijgen hun eigen zetels en vormen afzonderlijke kiezerskorpsen.

De ervaring heeft in algemeenen zin de Engelsche methode gerechtvaardigd. Wel zijn de moeilijkheden niet uitgebleven; wel werden b.v. pogingen gedaan om de hervormingen van 1919 te laten mislukken, eerst door onthouding (non-coöperation); later door obstructie in de raden. Maar de Regeering, die soms ook tegen zulke pogingen den steun van sommige bezadigde elementen onder de ontwikkelden had, heeft die moeilijkheden kunnen overwinnen zonder al te groote bezwaren. Nimmer is zij als in Indo-China tot een besluiten teruggetreden gekomen en evenmin, als in de Philipijnen, gesteld voor de keuze tusschen zulk een terugtreden en een wanhoopsdaad. Zij kon voortgaan en kan verdere stappen op den weg der zelfstandigmaking overwegen.

Het zou geen nut hebben even uitvoerig over Ceylon te spreken. Bij alle verschil in details, gevolg van de afwijkende samenstelling der bevolking, werden toch dezelfde beginselen toegepast. De wetgevende raad, reeds in 1833 ingesteld, krijgt eerst in 1920 een niet-ambtelijke, dus onafhankelijke en tevens niet-Engelsche, meerderheid, — na 87 jaren feitelijk enkel adviseerende functies te hebben uitgeoefend.

E. MORESCO.

DE FINANCIËLE VERHOUDING TUSSEN RIJK EN GEMEENTEN.

I.

Op 1 Januari 1928 zal het dertig jaren geleden zijn, dat de wet van 24 Mei 1897, Stbl. 156, regelende de financiële verhouding tusschen Rijk en Gemeenten, in werking trad.

Zal deze veelbesproken en veel gesmade wet haar zesde lustum nog beleven? De Staatscommissie 1921

ziet haar op dien datum reeds vervangen door een Rijksuitkeeringswet-1927, waarvan zij het ontwerp bij haar zeer onlangs verschenen rapport overlegt. Deze opzet getuigt inderdaad van een beminnelijk, doch ietwat naïef optimisme, dat intusschen reeds spoedig verstoord werd door de opmerkingen van den Minister van Financiën in zijn jongste Millioenen-Nota, waaruit duidelijk blijkt, dat de Regeering zich een zelfstandige overweging van de denkbeelden der Staatscommissie voorbehoudt. Er zijn trouwens op dit gebied wel illusies verstoord, die op vasteren grondslag steunden dan die der Staatscommissie!

In deze zoo netelige materie is er één punt, waartoe algeheele eenstemmigheid bestaat en dat is de *ongenoezaamheid der wet van 1897*. Reeds de Staatscommissie 1903 was hiervan overtuigd, doch bij hare pogingen tot opbouw van een nieuw stelsel vertoonde zich de grootst mogelijke verscheidenheid. Hare jongere zuster was gelukkiger: zij slaagde, erin de grondslagen te leggen voor een nieuwe constructie van de financiële verhouding. Slechts één harer leden gaf in een afzonderlijke nota blijk van een afwijkende meening.

Op welken grondslag de Staatscommissie 1921 haar stelsel optrok zullen wij straks zien, wanneer wij eerst nader de beginselen van en de bezwaren tegen de wet van 1897 zullen hebben onderzocht.

* * *

Volgens de Memorie van toelichting op het wetsontwerp, dat leidde tot de wet van 1897, vloeit het motief voor den Staat om uitkeeringen te doen aan de Gemeenten voort uit tweeërlei omstandigheid: „Eensdeels toch” — zoo lezen we in deze toelichting — „noodzaakt de Staat de Gemeenten tot het doen van uitgaven in het algemeen belang. Anderdeels wordt aan de Gemeenten belet door accijnsheffing alle ingezetenen in hare lasten te doen bijdragen”. Er blijkt echter nog een derde motief te bestaan, gelegen in de omstandigheid, dat sommige Gemeenten zich zeer bijzondere kosten voor armenzorg moeten getroosten.

Het eerste motief leidde tot de vaststelling van een naar de bevolking op 1 Januari 1896 bepaalde vaste som per inwoner van f 1,— voor de eerste 20.000 inwoners en f 1,25 voor iederen inwoner boven 20.000 (art. 2 par. 2 der wet). Op den grondslag van het tweede motief werd gepoogd door een zeer ingewikkelde berekening de som te benaderen, die de Gemeente moet derven, doordat een aantal inwoners niet in de persoonlijke belastingen der Gemeente kunnen worden aangeslagen (art. 2 par. 3 t.m. 6 der wet). Het totaal van deze beide sommen, gedeeld door het aantal inwoners op 1 Januari 1896 vormt het telken jare uit te keeren hoofdgeld, dat dus slechts met het aantal inwoners op 1 Januari van elk jaar behoeft te worden vermenigvuldigd om het bedrag te kennen, waarop de Gemeente telken jare aanspraak kan maken (art. 8 par. 2). Het derde motief eindelijk leidde tot een verhooging van het totaal van beide genoemde sommen voor die Gemeenten, welker gewone kosten voor armenzorg gedurende de laatste drie jaren gemiddeld meer hadden bedragen dan 15 pCt. van het verschil tusschen hare gewone inkomsten en die kosten, en wel tot een verhooging gelijk aan het bedrag van dit meerdere, waarbij echter tevens het bedrag der toelaatbare kosten voor armenzorg op 80 cent per inwoner werd gefixeerd (artt. 3 en 4).

Het hoofdbezwaar tegen deze geheele regeling ligt voor de hand: „De vorm is stuk geslagen toen het beeld gegoten was”, zegt de Staatscommissie 1903; behoudens de schommelingen in het bevolkingscijfer is hier gekristalliseerd de toestand van een bepaald oogenblik. En niet minder scherp herhaalt de Staatscommissie 1921 deze aanklacht: „De grondslagen der wet van 24 Mei 1897 binden de getroffen regeling aan het verleden; zij zijn, behoudens de toeneming

van het bevolkingscijfer, zonder perspectief voor de toekomst”.

Inderdaad, aangenomen zelfs, dat de uitwerking op mathematisch juiste grondslagen berustte en menschelijkerwijs volmaakt ware te achten — hetgeen zeker niet het geval is — werd slechts met de toevallige concrete omstandigheden van het oogenblik rekening gehouden: de bijdrage voor verplichte gemeentelijke uitgaven (waarvan het bedrag overigens louter fictief is) werd op een *vaste* som bepaald, alsof het Rijk in de toekomst geen lasten meer aan de Gemeenten zoude opleggen. De beide andere factoren voor de vaststelling van het hoofdgeld bevoordeelden die Gemeenten, welke reeds hare persoonlijke belastingen hadden verhoogd en hare uitgaven voor armenzorg hadden uitgebreid, tegenover hare minder fortuinlijke zusters, die wellicht met groote moeite deze maatregelen tot dusverre hadden weten te voorkomen. Het gebrek aan staatsmanswijsheid ging in deze wet schuil onder min of meer ingewikkelde formules, waarin de wetgever poogde het resultaat vast te leggen van de verhouding tusschen Rijk en Gemeenten, zooals die zich, naar zijn inzicht, in 1896 vertoonde.

Doch een afkeurend oordeel over dit wetgevingsproduct impliceert nog niet, dat ook de motieven, die het uitgangspunt vormden voor de constructie van het hoofdgeld, onhoudbaar zijn te achten; m.a.w. geldt de veroordeeling mede de beginselen of slechts de uitwerking daarvan?

Het eerste motief was, zooals we zagen, gelegen in de omstandigheid, dat de Staat de Gemeenten noodzaakt tot het doen van uitgaven in het algemeen belang. De Staatscommissie vraakt deze formule wegens haar vaagheid, leidende „tot misverstand en onvoldoende onderscheiding” (bl. 32). Toch is het in wezen hetzelfde motief, dat haar ertoe leidde „in de omstandigheid, dat het Rijk de Gemeente bij de volvoering van de Staatstaak tot medewerking roept, de eerste reële basis voor een rijksuitkeering te erkennen” (bl. 21) en dat dan ook aan haar ontwerp „Rijksuitkeeringswet 1927” ten grondslag ligt. Wanneer de Staatscommissie — zij het ook in andere formulering en inkleeding, waarover straks nader — de door haar voorgestelde uitkeeringen uit 's Rijks kas wil zien verstrekt „naar mate van en in verband met de uitgaven waartoe de wet de Gemeenten *verplicht*” (bl. 45/46), dan aanvaardt zij hiermede een der motieven, die ook aan de wet van '97 tot fundament dienden.

Het tweede uitkeeringsmotief der wet van 1897 was, zooals we zagen, de omstandigheid, dat aan de Gemeenten belet wordt door accijnsheffing alle ingezetenen in hare lasten te doen bijdragen. Het verbod voor de Gemeenten om belastingen op voorwerpen van verbruik te heffen dateert van de wet van 7 Juli 1865, Stbl. 79, die in plaats van deze belastingbron de Gemeenten aanspraak gaf op ten hoogste 4/5 deel van de opbrengst der Rijksbelasting op het personeel in hunne Gemeente geheven. De bevoordeeling, die hierin gelegen was voor de welvarende Gemeenten, wier uitkeering uiteraard geleidelijk naar boven ging, kwam tot staan door de wet van 26 Juli 1885 Stbl. 169, de zoogenaamde fixatiewet, die de uitkeering fixeerde op het 4/5 deel van gemelde opbrengst gedurende de laatste drie belastingjaren.

Men vergete echter niet, dat het zoogenaamde equivalent, den Gemeenten in 1865 gegeven en in 1885 op een vast bedrag bepaald, geenszins gelijk stond aan hetgeen de Gemeenten misten aan genot van accijnzen. Het verband met het accijnsverbod was uitsluitend een *oorzakelijk* verband. En ook in het systeem der wet van 1897 ontbreekt elk reëel verband met hetgeen vóór 1865 aan accijnzen werd geheven.

Ook voor den wetgever van 1897 is het verbod van accijnsheffing slechts het *motief* voor een rijksuitkeering. Hij belichtte bovendien dit verbod tot in zijn kern. Hooren we slechts wat de toelichting daarvan zegt: „In de tweede plaats behoort de uitkeering

rekening te houden met de omstandigheid, dat de Gemeente van een deel harer inwoners geen persoonlijke directe belasting kan vorderen, omdat hun inkomen geacht wordt de betaling niet toe te laten. De Staat bereikt ook hen met zijne belastingen door de heffing van accijnzen, maar ontzegt aan de Gemeenten de bevoegdheid hetzelfde te doen. En door die ontzegging heeft de Staat zelf het middel gekregen om zijne heffingen van accijnzen hooger op te voeren. Onder die omstandigheden is het billijk, dat de Staat aan de Gemeenten eene uitkeering doe, vertegenwoordigende het aandeel, dat door evenbedeelde categorie van inwoners in de plaatselijke lasten zou worden gedragen, ware het mogelijk hen daarin te betrekken". Bij de vaststelling van dit aandeel zocht de wetgever heil in tamelijk wonderlijke formules, doch, de uitwerking terzijde latende, blijkt duidelijk, dat in de motiveering op den voorgrond staat de *behoefte der Gemeente in verband met het welvaartspeil van hare bewoners*.

En de wetgever hield niet slechts rekening met de inwoners, die niet in de Gemeentelasten dragen op grond van hunne geringe gegoedheid, doch ook met de bewoners, die niet alleen niet dragen in de lasten, „maar bovendien in zeer bijzondere mate tot verhooging dier lasten aanleiding geven." Vandaar de eventuele verhooging der uitkeering met een derde som wegens buitengewonen druk der armenzorg. Ook bij dit derde motief der wet van 1897 komt dus de *draagkracht-gedachte* sterk op den voorgrond.

In tweeërlei richting brengt derhalve de wet van 1897 tot uiting het denkbeeld van de plaatselijke draagkracht als grondslag der uitkeering.

De Staatscommissie doet het voorkomen, alsof het verband tusschen de tweede som der wet van 1897 en het accijnsverbod niet enkel is van oorzakelijken aard. Zij stelt het voor, alsof deze grondslag *inderdaad* „het aequivalent verbeeldde van de gedeerde inkomst der Gemeentelijke accijnzen" (bl. 31). En zij meent nu, dat de noodzakelijkheid daarvoor thans niet meer bestaat, daar immers het Rijk niet verplicht is, „bij elke nieuwe regeling van het belastingstelsel den Gemeenten te waarborgen hetgeen onder de oude regeling als inkomst werd genoten." Doch dit deed ook de wetgever van 1897 niet; voor hem was het accijnsverbod slechts het *motief* voor de berekening van het aandeel in de Gemeentelasten van hen, die door accijnsbetaling vroeger *wel* in die lasten bijdroegen, doch thans niet meer door den Gemeentelijken fiscus kunnen worden bereikt. Het welvaartspeil der bevolking vormde dus het uitgangspunt. En bij de uitwerking van dit beginsel speelde de druk der persoonlijke gemeentelijke belastingen uiteraard een zware rol. Dit gedeelte der uitkeering had dus inderdaad de strekking een al te zwaren belastingdruk tegen te gaan. Naarmate het aantal niet-belastingbetalers grooter was, hetgeen in den druk der persoonlijke gemeentelijke belastingen tot uiting kwam, naar die mate moest ook de uitkeering toenemen. De critiek van de Staatscommissie op het hierbedoelde element der wet van 1897 is derhalve geenszins afdoende.

De accijnsfactor en de armenzorgfactor dier wet zijn dus in werkelijkheid tot één motief terug te brengen, nl. het beginsel eener uitkeering, gebaseerd op de concrete behoefte der Gemeente in verband met het welvaartspeil harer bevolking en tot doel hebbende een overmatigen druk der plaatselijke belastingen te voorkomen. Daarnaast geldt dan in de wet van 1897 het beginsel van eene uitkeering, verband houdende met de uitgaven, waartoe het Rijk de Gemeenten in het algemeen belang noodzaakt.

We zien nu in de literatuur over dit onderwerp deze beide beginselen meer en meer tegenover elkaar gesteld en aan de hand daarvan ontwikkelen zich twee stroomingen, waarvan de eene de oplossing zoekt in het beginsel — ik haal hier aan de woorden van de Staatscommissie van 1903 (bl. 26) „dat de uitkeering" zich uitsluitend heeft te richten naar de uitgaven van

algemeen belang, welke door het Rijk aan de onderdeelen zijn geëndosseerd", terwijl de andere strooming de Rijksuitkeering wil bestemmen tot verlaging van den belastingdruk en derhalve de zwaarst belaste Gemeenten het rijkelijkst bedacht wenschte te zien.

Het is niet te verwonderen, dat de geweldige stijging der plaatselijke belastingen vooral het tweede beginsel op den voorgrond deed plaatsen. Matiging van den belastingdruk in de zwaarst belaste Gemeenten was het motief zoowel van het ontwerp-Traub van 1915 als van de nooduitkeering, die krachtens de wet van 12 November 1921, Stbl. 1173, gedurende de jaren 1921 en 1922 de rijksuitkeering volgens de wet van 1897 kwam verhoogen.

Eenerzijds het gemeentelijke *welvaartspeil*, blijken de uit de plaatselijke opbrengst van de directe rijksbelastingen, anderzijds de gemeentelijke *belastingdruk*, blijken de uit de plaatselijke opbrengst der directe gemeentebelastingen, vormden hierbij de elementen om den maatstaf der uitkeering te bepalen.

De Staatscommissie wil van zulk een „bedeelings-systeem" niets weten.

In een definitieve regeling — zoo zegt zij bij haar bespreking van het ontwerp-Traub (bl. 19) — mag het doel om de zwaarst getroffen Gemeenten te steunen, niet voorop worden gesteld. Dit is echter niets dan een *petitio principii*, een bestrijding, die slechts kan worden aanvaard door hen, die met de Staatscommissie van oordeel zijn, dat een definitieve regeling geheel moet abstraheren van de concrete omstandigheden waarin elke Gemeente in het bijzonder verkeert.

Tegen het bedelingssysteem geldt voorzeker, aangenomen, dat men erin slaagt een redelijken algemeenen maatstaf voor zulk een uitkeering te vinden, dit groote bezwaar, dat bij zulk een uitkeering naar behoefte geen rekening wordt gehouden met de oorzaak van hoogen belastingdruk en gering welvaartspeil. A priori is het zeker niet uitgesloten, dat althans de eerste omstandigheid aan de eigen organen der Gemeente is te wijten. Men acht het dan wellicht noodzakelijk dit door een verscherpt boven-gemeentelijk toezicht te voorkomen, doch zal hierbij dan niet de gemeentelijke zelfstandigheid in het gedrang geraken?

De Staatscommissie nu aanvaardt in hare *rijksuitkeeringswet* slechts het andere beginsel, berustend op de omstandigheid, dat de Gemeente door het rijksgezag tot uitgaven wordt verplicht. In hare verdere concrete voorstellen komt het behoeftebeginsel niet anders tot uiting dan in haar ontwerp van een wettelijke regeling van den *steun* van het Rijk aan in nood verkeerende Gemeenten.

De behoefte-maatstaf ontbreekt dus ook in de voorstellen der Staatscommissie niet geheel, doch komt daar eerst op de laatste plaats en vormt niet den grondslag voor een *rijksuitkeering*, doch slechts voor *rijkssteun*.

In een volgend artikel zullen we nagaan, hoe zij het door haar op den voorgrond gestelde beginsel formuleert en uitwerkt.

V. D. GRINTEN.

Nijmegen, October 1927.

MAATREGELEN BETREFFENDE DEN HARINGUITVOER.

Onder dezen titel besprak ik in het nummer van 1 Juni jl. het wetsontwerp ter voorkoming van misbruiken in den uitvoerhandel van haring, kortheids-halve „Haringwet 1927" genoemd, dat den 13en Mei jl. door de Regeering is ingediend. Sindsdien is het afdeulingsverslag der Tweede Kamer over dit ontwerp en het antwoord van de Regeering verschenen.

Alle ophelderingen, waarvan ik de wenschelijkheid betoogde, heeft dit schriftelijk overleg niet gebracht. Vooreerst is nog altijd niet gebleken, waarom men niet een Rijksmerk wil verleen aan de bestaande Vlaardingsche haringkeur en aan controlestations, welke naar het model daarvan in andere visscherijhavens

mochten worden opgericht, zoodat het Rijk zich had kunnen beperken tot bescherming van dit merk. Verder heeft de Regeering niet meer licht verspreid omtrent de werking van de regelingen in andere landen, niet alleen van de facultatieve keur in Noorwegen, Schotland en Engeland, maar ook van de Canadeesche regeling, welke immers in hoofdzaak op hetzelfde beginsel berust, als die, waarvan men thans de toepassing in ons land voorstelt.

In een ander opzicht, nl. ten aanzien van de wijze, waarop de Regeering zich voorstelt, de ontworpen wet uit te voeren, is men echter wel wijzer geworden. De Kamer heeft in het voorloopig verslag er naar gevraagd en de Regeering geeft hieromtrent vrij uitvoerige inlichtingen. Het plan is, alleen ten aanzien van de afmetingen van de tonnen, waarin de haring verpakt is en het gewicht van deze haring — het zoogenaamde „vischgewicht” — eischen te stellen, waaraan alle uitgevoerde haring moet voldoen. De exporteur moet zelf alle tonnen van een merk voorzien, aangevende de soort van de ton en het minimum-vischgewicht, dat deze bevat. Dit merk dient blijkbaar ter vergemakkelijking van de controle.

Bovendien zal een bijzonder merk gebezigd mogen worden, uitsluitend voor gave, levend op zee geëete haring, welke van de Noordzee afkomstig is en slechts bij gebruik van dit bijzondere merk zal aangegeven worden, welke soort haring de ton bevat, nl. „volle”, „maatjes” of „ijle” haring. Het bezigen van dit merk zal uitsluiten het verwerken van alle andere dan van de Nederlandsche visscherij afkomstige, gave, levend op zee geëete haring, alsmede van mindere kwaliteit dan enkel wrakke haring tot een hoeveelheid van ten hoogste 5 pCt. van het aantal haringen per ton. Dit bijzondere merk bedoelt derhalve, aan te geven, dat de ton niet alleen maathoudend is en het vereischte minimum-vischgewicht bevat, maar ook, dat zich in de verpakking bevindt goede kwaliteit Nederlandsche haring en dat de soort der verpakte haring gelijk is aan die, welke op het merk vermeld staat.

De bedoeling is blijkbaar, dat indien een ton haring niet aan de eischen voldoet, welke er krachtens het bijzondere merk, hetwelk er op aangebracht is, aan gesteld moeten worden, de aansprakelijke persoon strafbaar is krachtens art. 219 van het W. v. S. of artikel 9 van de ontworpen wet.

Door de instelling van dit bijzondere merk wordt feitelijk van het systeem van de ontworpen wet afgeweken. Het is niet duidelijk, hoe zij kan berusten op artikel 1 van die wet, welke immers verbiedt, haring behoorende tot bepaalde soorten uit te voeren of aan een middel van vervoer aan te bieden, tenzij de haring verpakt en de verpakking gemerkt is op de voorgescreven wijze. Het zal nl. niet verboden zijn, haring uit te voeren, welke niet van het bijzondere merk voorzien is en er wordt niet voorgescreven, dat Nederlandsche, gave, levend op zee geëete haring aan speciale eischen ten aanzien van de verpakking (sortering) moet voldoen.

Intusschen, het is begrijpelijk, dat men tot deze afwijkende regeling is gekomen. Men kan niet verlangen, dat alle uitgevoerde haring aan de bijkomstige eischen voldoet. Immers er wordt heel wat haring door onze visschersvaartuigen aangevoerd, die niet gaaf en die overnacht, wrak en dubbel wrak is, er wordt een vrij belangrijke hoeveelheid aan den wal geëet en de invoer van gezouten haring, welke dus niet van de Nederlandsche visscherij afkomstig is, bedroeg o.a. in 1924 ruim 17 miljoen KG. en in 1925 bijna 18 miljoen KG. of in het laatstgenoemde jaar bijna $\frac{1}{2}$ van onzen totalen export van gezouten haring. Men zou den uitvoer van die minderwaardige Nederlandsche en ingevoerde vreemde haring natuurlijk niet kunnen beletten. Daarom wil men zich er toe beperken, aan exporteurs de gelegenheid te geven, om door het aanbrenge van een bijzonder merk hun waar te stempe len tot Nederlandsche haring, waarvan de kwaliteit aan

vrij hooge minimum-eischen voldoet. Iedere buitenlandsche afnemer, die dergelijke waar verlangt, heeft dan maar haring te vorderen, welke van dit bijzondere merk voorzien is.

Het gevaar is natuurlijk geenszins denkbeeldig, dat de exporteurs van haring, welke niet voldoet aan de eischen, voor het bijzondere merk gesteld, in het buitenland de waarde van dat merk zullen trachten te verkleinen. Zij zullen zeggen, dat de haring van hun eigen handelsmerk voorzien, aan veel hoogere eischen voldoet en dat zij om die reden niet het bijzondere merk op hun tonnen begeeren. Elk geval, waarin haring, die niet aan de eischen voldoet, frauduleus onder het bijzondere merk wordt uitgevoerd, zullen zij uitbuiten als een bewijs, dat dit merk geen waarborg geeft. En het gevaar wordt ernstig, wanneer het meermalen voorkomt, dat haring valschelijk onder het bijzondere merk aan buitenlandsche afnemers geleverd wordt.

In verband hiermede blijkt weer het groote belang van de vraag, of men, zonder te zware kosten en te veel ongerief voor den handel, intensief genoeg zal kunnen controleren, om een behoorlijke naleving van de wet te verzekeren. Omtrent de controle leest men in de Memorie van Antwoord o.a. het volgende:

„Een stelsel van controle, waarbij iedere ton haring, welke voor den uitvoer gepakt is, op haar inhoud moest worden gecontroleerd, zou niet uitvoerbaar zijn. Het zoude een zeer groote staf van ambtenaren vereischen, terwijl het vooral in het drukke seizoen noodwendig tot stagnatie in het bedrijf aanleiding zou geven. De controle moet zich om die reden bepalen tot het nemen van steekproeven. Bij de rechtstreeksche controle en ook doordat de hoofdcontroleur en de controleurs geregeld de werkplaatsen en pakhuizen der handelaren bezoeken, waardoor zij er van op de hoogte komen, welke soort en kwaliteit van haring er in opslag is en verpakt wordt, zullen zij spoedig de noodige ervaring opdoen, om te beoordeelen, waar het strengst gecontroleerd moet worden. Het wil den ondergeteekende voorkomen, dat de betekenis der controle in hoofdzaak tot uiting zal moeten komen in de preventieve werking, welke er van de wet uitgaat.”

De Regeering wil dus in geen geval den handel belemmeren en een te kostbare controle invoeren, wat op zichzelf toe te juichen is; de door haar geraamde kosten van het toezicht, op de basis van 4 cent per heele ton, kunnen inderdaad geen bezwaar opleveren. Men vraagt zich echter af, of zij over de werkdadigheid van de beoogde controle niet wat te optimistisch denkt. De kans, dat meer dan een partij haring, die niet aan de eischen voldoet, aan de controle zal ontsnappen, is m.i. niet gering.

In zooverre dit geschiedt met haring, welke van het gewone merk is voorzien, zal dit wel is waar ongewenscht zijn, maar, mits de frauduleuze uitvoer daarvan niet al te veelvuldig voorkomt, de deugdelijkheid van de te dien aanzien getroffen regeling zelf niet behoeven aan te tasten. Het is nl. duidelijk — en zooover dit noodig mocht blijken, zouden onze consulaire ambtenaren dat in het buitenland nog eens speciaal in het licht kunnen stellen —, dat dit gewone merk alleen dient ter vergemakkelijking van de controle en geenszins, om aan de afnemers een waarborg te geven. Alle uit ons land uitgevoerde haring toch is van dit merk voorzien; het dient niet, om bepaalde tonnen te onderscheiden van andere en aan te duiden, dat deze aan speciale eischen voldoen. Voor dit laatste dient echter wel het bijzondere merk. Het uitgesproken doel daarvan is, zekere tonnen haring tot een kwaliteitswaar te stempelen. Alleen daarom zal de exporteur er waarde aan hechten en het op zijn tonnen willen aanbrengen, alleen daarom ook zullen buitenlandsche afnemers tonnen haring verlangen, waarop het bijzondere merk is aangebracht.

Is fraude, benevens gestook van handelaren in niet van het bijzondere merk voorziene haring oorzaak, dat

de buitenlandsche afnemer zijn vertrouwen in dat merk verliest, dan zal het in de praktijk weldra vrijwel waardeloos worden. Men kan de vraag stellen, of het in verband hiermede, niet de voorkeur zou verdienen geen bijzonder merk in te voeren en te eischen, dat op ieder merk niet alleen de soort van de ton en het minimum-vischgewicht der daarin verpakte haring wordt aangegeven, maar tevens wordt vermeld, of die haring al of niet van de Nederlandsche visscherij afkomstig, al of niet gaaf, al of niet geëkaakt is en van welke soort zij is: „volle”, „maatjes” of „ijle”, wrakke, dubbel-wrakke enz. Daardoor zou men inderdaad de pogingen van exporteurs van minderwaardige haring, om het in het buitenland voor te stellen, of zij eigenlijk betere waar leveren, dan de anderen, verwijderen of althans zeer verzwakken en ook meer in de lijn van het wetsontwerp blijven. Het onderzoek zou echter heel wat moeilijker en omvangrijker worden en het gevaar, dat de geheele regeling door fraude in discredit zou geraken, niet gering zijn.

De vraag rijst intusschen, of het wel gewenscht ware, de bijzondere merken, voor ieder gegadigde vrij beschikbaar te stellen, of men niet beter zal doen, deze alleen uit te reiken voor haring, ten aanzien waarvan voldoende zekerheid wordt gegeven, dat zij aan de daarvoor gestelde eischen voldoet en inderdaad van de soort zal zijn, welke men op het merk wil aangeven. Men zou op die wijze een soort van dubbele controle hebben: eerst bij uitreiking der merken en later door middel van steekproeven bij verdenking van fraude. De mogelijkheid van bedrog zou op die wijze veel kleiner worden.

P. E. VAN RENESSE.

DE SEPTEMBERZITTING VAN HET FINANCIËLE COMITÉ VAN DEN VOLKENBOND.

Tegelijk met den Raad van den Volkenbond heeft het Financieele Comité in September een van zijn gewone driemaandelijksche zittingen gehouden.

Deze was ditmaal voornamelijk aan Griekenland gewijd. In de vorige zitting, welke in Juni plaats vond, had het Comité in beginsel zijn goedkeuring gehecht aan een nieuwe Grieksche leening tot een maximum (netto opbrengst) van £ 9.000.000. Een derde van deze som zou besteed mogen worden aan de voortzetting van het werk voor de vluchtelingen, welke onder toezicht van een speciale Volkenbondscommissie geholpen worden zich te vestigen op het platteland — indien men deze uitdrukking voor het geaccidenteerde Grieksche landschap mag gebruiken. Een derde zou gebruikt worden voor 't voldoen van de achterstallige betalingen van den Staat en de rest voor gedeeltelijke amortisatie van de Staatsschuld bij de circulatiebank.

Als voornaamste voorwaarde had het Financieele Comité in Juni gewezen op de noodzakelijkheid van een hervorming van de circulatiebank. De Grieksche Regeering ging hiermede accoord. Gedurende de zomermaanden waren onder leiding van een subcomité van het Financieele Comité gedetailleerde plannen voor deze hervorming uitgewerkt. Deze moesten in September in definitieven vorm gegoten worden.

Tevens moesten de voorwaarden worden gespecificeerd, waaraan de leening zou moeten voldoen om onder de „auspiciën” van den Volkenbond te kunnen worden geëmitteerd.

De vaststelling der definitieve teksten vereischte onderhandelingen tusschen drie partijen: de Grieksche regeering, vertegenwoordigd door den Minister van Financiën, de Grieksche Nationale Bank, voor welke de Gouverneur en de Vice-gouverneur in Genève verschenen waren en het Financieele Comité. Het resultaat is een Protocol met zes annexen, te teekenen door de Grieksche Regeering en door den Raad van den Volkenbond goedgekeurd.¹⁾

¹⁾ De verschillende stukken zijn gepubliceerd als bijlagen van het September-rapport van het Financieele Comité aan den Raad: Volkenbondsdocument No. A. 53. 1927.

Het Protocol stelt, zooals gezegd, de verschillende voorwaarden vast, waaraan de leening, wat den Volkenbond betreft, moet voldoen. Tevens omschrijft het echter eenige zeer belangrijke hervormingen, welke de Grieksche Regeering op zich neemt uit te voeren op het gebied van geldwezen en staatsfinanciën.

* * *

Allereerst de stichting van een nieuwe circulatiebank. De tegenwoordige circulatiebank — de Nationale Bank van Griekenland — dateert van 1841, uit een tijd derhalve, toen de strijd over de verhouding der circulatiebank tot de andere banken nog niet beslecht was, zelfs nog niet in Engeland. De moderne circulatiebank met haar scherp omgrensde taak was nog niet bekend. Als men dit bedenkt en tevens, dat Griekenland vóór tachtig jaar wat economische ontwikkeling betreft, te vergelijken valt met het tegenwoordige Albanië, wordt het minder vreemd, dat de Nationale Bank van Griekenland werd opgericht als hypotheekbank met recht van biljettenuitgifte. In den loop der jaren breidde de omvang harer werkzaamheden zich voortdurend uit, zoodat zij nu de grootste commerciële bank van Griekenland is — en tegelijkertijd circulatiebank. Als commerciële bank begeeft zij zich op diverse terreinen, welke voor een circulatiebank verboden behooren te zijn, als bijvoorbeeld het geven van crediet op langen termijn, het belang nemen bij industriele en handelsondernemingen. En anderszids moet zij te kort schieten in een taak, welke wij sinds Bagehot als één van de eerste plichten van een circulatiebank hebben leeren zien: zij kan niet zijn de „bankers' bank”. Integendeel, de andere Grieksche banken wachten zich wel, hun papier ter discontoeering bij de Nationale Bank te brengen, uit vrees zoodoende aan hun machtigsten concurrent inzage in hun zaken te geven!

Het grootste euvel stak evenwel in de afhankelijkheid van de Nationale Bank ten opzichte van den Staat. In de jaren tijdens en na den oorlog (welke voor Griekenland tot 1923 duurde), toen het onmogelijk was, het budget sluitend te maken, werd de Staat gefinancierd door de Nationale Bank. Gevolg: inflatie, depreciatie van de drachme, en de Nationale Bank ernstig geïmmobiliseerd door vorderingen op den Staat.

Statuten in den modernen zin, welke behoorlijk de taak van de Bank afperken en de verhouding tot den Staat omschrijven, ontbreken. De toestand gelijkt eenigszins op dien van de Bank of England, welke evenmin statuten heeft, en wier handvest verborgen is — geen te sterk woord — in eenige tientallen wetten en decreten.

Derhalve was het niet voldoende, de Nationale Bank financieel „mobiel” te maken door uit de opbrengst van de leening een deel van de Staatsschuld aan de Bank af te betalen. Het was bovendien noodzakelijk, de circulatiebank van de commerciële bank te scheiden, haar onafhankelijk van de Regeering te maken en het terrein van haar werkzaamheden nauwkeurig te omschrijven. Te dien einde heeft de Grieksche Regeering in het Protocol op zich genomen een nieuwe circulatiebank te stichten, welke den naam zal dragen van „Bank van Griekenland”.¹⁾ Deze nieuwe bank zal haar werkzaamheden aanvangen binnen zes maanden na de uitgifte van de leening. Het privilege van biljettenuitgifte gaat van de Nationale Bank op de nieuwe bank over. Tevens geeft de oude bank aan de nieuwe over dat deel van haar activa en passiva, welke tot het bedrijf van een circulatiebank behooren. De Nationale Bank blijft voortbestaan als zuiver commerciële bank. Een en ander is in details geregeld in een ontwerp-overeenkomst tusschen den Staat en de Nationale

¹⁾ De namen van de oude en van de nieuwe bank gelijken zeer veel op elkaar. Ter onderscheiding noemen wij de oude bank in dit artikel de „Nationale Bank” en de nieuwe bank de „Bank van Griekenland”.

Bank, welke als annex aan het Protocol is toegevoegd.

Een ander annex aan het Protocol bevat de volledige statuten voor de nieuwe „Bank van Griekenland”. Deze zijn tot op zekere hoogte gebaseerd op de statuten van de Bank van Estland, welke vóór een half jaar door het Financieele Comité zijn opgesteld en welke op hun beurt de statuten van de Oostenrijksche en Hongaarsche Nationale Banken tot voorbeeld hadden. Ook zijn er denkbeelden in opgenomen uit andere statuten van recenten datum, n.l. die van de Reichsbank en van de Bank van Zuid-Afrika en uit de ontwerpstatuten voor de circulatiebank van Engelsch-Indië. Andere denkbeelden onder anderen de omschrijving van de samenstelling der reserve zijn geheel nieuw en als verbeteringen op het tot nu toe in andere landen bestaande aan te merken. Deze meest moderne aller bankstatuten worden in de aandacht van hen, die dit onderwerp bestudeeren, aanbevolen.

De ruimte gedooft niet den inhoud van de statuten te bespreken. Slechts zij hier gereleveerd, dat de dekking van de nieuwe bank in goud en buitenlandsche goudwissels (i.e. wissels op een land met gouden standaard of „gold exchange” standaard) minstens 40 pCt. moet bedragen van het totaal der biljettencirculatie en der onmiddellijk opeischbare verplichtingen van de Bank en dat op den dag van opening, dank zij de terugbetaling van een deel der staatsschuld en de overeenkomst met de oude bank, de dekking ongeveer 50 pCt. zal zijn.

* * *

Een tweede serie hervormingen betreft de begroting en de administratie der staatsfinanciën. Ten eerste verplicht de regeering zich gedurende de komende twee jaren te blijven binnen het totaal uitgavencijfer der tegenwoordige begrooting en om ook daarna het evenwicht te bewaren tusschen de gewone inkomsten en de gewone uitgaven. Gewone uitgaven worden in dat verband gedefinieerd als zijnde „alle uitgaven behalve die kapitaalsuitgaven welke gedekt kunnen worden uit andere middelen en bestemd zijn voor doeleinden, welke inkomsten opbrengen” (all expenditure except such capital outlay for revenue-producing purposes as may be provided for from other sources). Verder zullen, zooals reeds werd opgemerkt, de achterstallige betalingen der schatkist in het reine gebracht worden door de opbrengst van de leening.

De voornaamste hervorming op dit gebied zal zijn de wijziging van het systeem der staatsboekhouding. Het huidige Grieksche systeem is gebaseerd op het Italiaansche, doch is nog veel gecompliceerder. Door de vele dubbele boekingen is het voor een buitenstaander onmogelijk den toestand der staatsfinanciën te begripen. Maar ook aan insiders geeft het systeem onvoldoende uitsluitsel. Het Departement van Financiën kan bijv. alleen door het opmaken van een algeheele balans — wat eenmaal per jaar geschiedt en dan nog met veel achterstand — nagaan wat de toestand is van de schatkist en hoeveel achterstallige betalingen er zijn. Voorts loopen allerlei inkomsten en uitgaven over speciale kassen en komen niet in de begrooting tot uiting. In het Protocol nu heeft de regeering op zich genomen, over te gaan tot een ander systeem van boekhouding en dat gebaseerd zal zijn op het beginsel van eenheid van de begrooting: als hoofdboekhouding, evenals in Engeland, een boekhouding van de kasinkomsten en kasuitgaven van den Staat, en daarnaast een aanvullende boekhouding van de verplichtingen van den Staat. Bovendien zullen maandelijks gepubliceerd worden de situatie van de schatkist, de verplichtingen van de schatkist, de situatie der staatsschuld en de ontvangsten en uitgaven overeenkomstig de begrooting. Hierdoor zal de publieke opinie gelegenheid krijgen, de gestie der Staatsfinanciën te volgen.

Verder zullen alle staatsontvangsten en uitgaven gecentraliseerd worden bij de Bank van Griekenland,

met het dubbele voordeel, dat het Departement van Financiën een beter overzicht krijgt over den toestand der schatkist en de Bank gesterkt wordt in de beheersching van de geldmarkt.

Ten slotte verplicht de regeering zich geen schat-kistbiljetten uit te geven of ander crediet op korten termijn op te nemen boven een limiet van achthonderd millioen drachmes, wat ongeveer overeenkomt met één tiende van de tegenwoordige begrooting. Tot dit bedrag is ook beperkt de som, welke de nieuwe circulatiebank krachtens haar statuten direct of indirect aan den Staat mag leenen. De Bank van Griekenland kan vierhonderd millioen aan den Staat voorschieten in rekening-courant en voor een gelijk bedrag kan zij schatkistwissels van derden disconteeren of in beleening nemen.

* * *

Hiermede is een overzicht gegeven van het plan voor de reconstructie der Grieksche staatsfinanciën. Zooals reeds in het begin van dit artikel werd medegedeeld is het in September door den Raad van den Volkenbond goedgekeurd. Voordat het evenwel kan worden uitgevoerd, is er nog een ernstige hinderpaal uit den weg te ruimen. De Fransche Regeering weigert namelijk haar noodzakelijke medewerking te verleenen — in casu de noodige instructies te geven aan den Franschen gedelegeerde in de Internationale Financieele Commissie te Athene inzake de belastingen, welke als onderpand moeten dienen voor de nieuwe leening — zolang niet een overeenkomst is tot stand gekomen tusschen Frankrijk en Griekenland inzake de oorlogsschulden. De Grieksche Regeering op haar beurt wenscht het Protocol niet te teekenen, zolang zij niet zeker is van Frankrijk's medewerking. De onderhandelingen tusschen Frankrijk en Griekenland over de quaestie der oorlogsschulden zijn op het oogenblik te Parijs aan den gang. Het is te hopen, dat zij spoedig tot een resultaat mogen leiden en de onder-teekening en tenuitvoerlegging van het Protocol niet te lang worden opgeschort.

De andere punten, welke op de Septemberzitting van het Financieele Comité behandeld worden, zijn van minder belang. Vermelding verdient echter, dat de Raad op verzoek van de Bulgaarsche Regeering aan het Financieele Comité en aan het Secretariaat opdroeg een onderzoek in te stellen naar den financieelen toestand van Bulgarije. Te dien einde zal vermoedelijk een delegatie van het Financieele Comité in November een bezoek brengen in Sofia.

Mr. J. VAN WALRÉ DE BORDES.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

EEN CRISIS IN HET FEDERAL RESERVE SYSTEM.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

Op 6 September 1927 publiceerde de Federal Reserve Board, dat, met ingang van den volgenden dag, een disconto van 3½ pCt. voor de federal reserve bank van Chicago was vastgesteld.

Deze mededeeling heeft groote beroering in het leven geroepen. Niet alleen ging er in de pers een storm van verontwaardiging op in verband met het feit, dat dit besluit door den Board was genomen tegen den wil van de directie der reservebank; de bank zelf heeft een beroep gedaan op den Attorney-general, ten einde vast te doen stellen, of deze actie van den Board in overeenstemming is met de wet, terwijl senator Carter Glass aankondigde, zoodra het Congress weder bijeenkomt, een wetsontwerp in te dienen, hetwelk in de toekomst een dergelijke handelwijze van den Board onmogelijk zal maken. Ook in den boezem van den Board blijkt de meening in zake dit besluit uiteen te loopen. De vice-Governor verklaarde desgevraagd tegen het besluit te zijn, dat, naar algemeen wordt aangenomen, met de kleinst mogelijke meerderheid werd aangenomen. Het aftreden van Governor Crissinger en de benoeming in zijn plaats van Young, den Governor van de reserve bank

van Minneapolis, die zich het langst heeft verzet tegen de discontoverlaging, staat ongetwijfeld met deze quaestie in nauw verband.

De vraag of de door den Board thans gevolgde discontopolitiek juist is te achten, kan buiten beschouwing blijven. De kern van het conflict ligt dieper en raakt een levensquaestie voor het geheele Federal Reserve System, nl. de vraag, of de leiding van het Amerikaansche centrale bankstelsel behoort te berusten bij den Board, dan wel bij de besturen der reservebanken. Artikel 14 der wet geeft aan de federal reserve banks de macht „to establish from time to time, subject to review and determination of the Federal Reserve Board, rates of discount to be charged by the federal reserve bank for each class of paper..”

Uit de woorden der wet zou men kunnen opmaken, dat het initiatief tot discontowijzigingen steeds van de banken zou moeten uitgaan. Volgens uitspraak van den Attorney-General omvat echter de „determination” van den Board ook de bevoegdheid om een discontoverandering voor te schrijven.

Deze regeling, waarbij in het algemeen het disconto bij gemeenschappelijk overleg wordt vastgesteld, doch waarbij de beslissing in laatste instantie bij den Board berust, heeft, zooals uit de ervaring blijkt, uitstekend gewerkt. Uit den aard der zaak heeft het aan meningsverschillen niet ontbroken, doch steeds wist men tot overeenstemming te geraken en kon een discontoverandering „met goedkeuring van den Board” worden vastgesteld. Slechts één geval was tot dusver bekend geworden, waarin de Board van het hem door den Attorney-general toegekende recht gebruik heeft gemaakt.

Deze regeling is in overeenstemming met het evenwicht, dat de opzet van het Federal Reserve System kenmerkt en dat verzeenlijkt werd door aan de locale banken een zoodanige mate van autonomie te verleenen als door de gedifferentieerdheid der Vereenigde Staten wordt vereischt, zonder aan de eenheid in de algemeene credietpolitiek van het stelsel afbreuk te doen.

De pogingen, die thans worden aangewend, streven ernaar dit evenwicht te verbreken, door de leiding der credietpolitiek te ontnemen aan het orgaan, dat werd ingesteld om de bedoelde eenheid tot stand te brengen, en haar op te dragen aan de territoriale banken, die — alleen reeds door de samenstelling van haar bestuur — in de eerste plaats de aangesloten particuliere banken vertegenwoordigen, geneigd zullen zijn districtsbelangen boven algemeen belang te stellen en waarvan de voor de samenwerking der circulatiebanken noodzakelijke eenheid van handelen der reservebanken in internationale quaesties niet verwacht mag worden.

Meent men, dat de bestaande toestand herziening behoeft, dan streve men in de eerste plaats naar nauwer contact tusschen den Board en de reservebanken en wellicht ook naar een uitbreiding van de bevoegdheden van den Advisory Council, die, samengesteld uit door de besturen der reservebanken gekozen vertegenwoordigers der 12 districten, bestemd is om aan de banken een middel te geven ten einde haar wenschen aan den Board kenbaar te maken. Een rechterlijke uitspraak, die de bevoegdheid van den Board zou beperken, of een beroep op het Congress, waarbij wegens het noodzakelijk in geding komen van zuiver staatkundige en partijbelangen de kans geenszins denkbeeldig is, dat nog verder wordt gegaan in deze richting, kan slechts voeren tot desintegratie van het reserve stelsel, tot uiteenrijting van het stelsel in een dozijn autonome centrale banken, waardoor een groot gedeelte van wat sedert de bankhervorming in 1913 werd opgebouwd, weder zou worden vernietigd.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

Gedurende September daalde het indexcijfer voor groothandelsprijzen met 33 punten tot 4.038, schrijft „The Economist”. In Augustus was het 69 punten gestegen en het cijfer is thans het hoogste, dat, behalve in Augustus, sedert November van het vorige jaar werd bereikt. De daling gedurende de afgelopen maand was hoofdzakelijk het gevolg van dalingen in granen en metalen. Weefstoffen hadden over het algemeen een opwaartsche tendens en in de bijkomstige voedingsmiddelen vonden stijgingen plaats. Onderstaande tabel toont de wijzigingen in de vijf groepen en in het totaalcijfer:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Sept. 1926	893	708	942½	963	739½	4246	193,0
„ Oct. „	920	721½	880½	976½	738½	4237	192,6
„ Nov. „	895½	728	867	959	735½	4185	190,2
„ Dec. „	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
„ Jan. 1927	867½	734	873½	734½	718½	3928	178,6
„ Feb. „	897½	740½	904	742	728	4012	182,4
„ Mrt. „	880½	704	909½	725	725	3944	179,3
„ Apr. „	886	697	917½	704½	716	3921	178,2
„ Mei „	911	724	961½	673½	716	3986	181,2
„ Juni „	913½	716	1007	662½	705	4004	182,0
„ Juli „	872	707	1068	650½	704½	4002	181,9
„ Aug. „	883	731	1111	640	706	4071	185,0
„ Sept. „	860½	748½	1098½	617	713½	4038	183,5

In granen vond een aanzienlijke daling plaats ten gevolge van gunstige oogstberichten, welke daling voor binnenlandsche tarwe bijzonder sterk was; maar in aardappelen, schapen- en varkensvleesch vonden stijgingen plaats. In bijkomstige voedingsmiddelen waren de eenige veranderingen belangrijke stijgingen in boter en thee. De prijs van Amerikaansche katoen schommelde heftig gedurende September in verband met de officieele oogstrappen, maar per saldo steeg het indexcijfer met slechts één punt. Egyptische katoen was iets lager en jute daalde sterk ten gevolge van de oogstraming. In de groep delfstoffen vonden uitgesproken dalingen in lood en tin en een kleine teruggang in de noteering voor ijzeren staven plaats. In de groep diversen stegen leder, oliën, oliezaden en talk, maar ruwe rubber liep verder terug. De volgende tabel toont de wijzigingen in het indexcijfer van elk artikel vergeleken met einde Augustus, waarbij het cijfer 50 telkens het gemiddelde van de periode 1901—'05 voorstelt:

	Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +		Indexcijfer	of +
Tarwe (btl. (Eng.)	100	- 5	Katoen (Am. (Egypt.)	107½	+ 1	Koper	44½	- 1
Meel	85	- 15	„ (Eng.)	132½	+ 2	Delfstoff.	617	- 23
Gerst	104½	+ 5	Garen	109	+ 1½	Hout	93	..
Haver	72½	- 6½	Laken	115½	+ 2	(Baltisch)
Aardapp.	69	+ 6½	Wol (Eng.)	136	..	Hout	77½	..
Rijst	111½	- 2	„ (Austr.)	107	+ 2½	(Amerik.)	66	+ 3
Rundvl.	60½	- 3	Zijde	70	+ 1	Leder	100	..
Schapenvl.	86	+ 3½	Vlas	157	+ 2½	Petroleum	71	+ 2
Varkensvl.	91	+ 4½	Hennep	60½	- 1½	Oliën	70	+ 3½
Jute	103½	- 19½	Jute	103½	- 19½	Oliezaden	59	+ 3
Gran. en vl.	860½	- 22½	Weefstoffen	1098½	- 12½	Talk	76½	..
Thee	185½	+ 8½	Ruw-Ijzer	72½	..	Indigo	85½	..
Koffie	129	..	Stalen rails	71	..	Soda	15	- 1½
Rietsuiker	112½	..	Ijz. staven	82½	- 4	Rubber	713½	+ 7½
Bietsuiker	115	..	Kolen (st.)	94½	- 1	Diversen	85½	..
Boter	90	+ 9	„ (huisbr.)	61½	..	Totaal	4.038	- 33
Tabak	116½	..	Lood	87	- 8			
And. voed. en genotm.	748½	+ 17½	Tin	103½	- 9			

De stijging in het totale indexcijfer boven het niveau van Juli 1914 wordt door deze veranderingen

teruggebracht van 58,7 pCt. tot 57,4 pCt., zooals de volgende tabel aangeeft, waarin de indexcijfers voor einde Juli 1914 op 100 zijn gesteld:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
September 1926....	154	201	153	207	134	165,5
October "....	159	205	143	210	134	165,2
November "....	155	207	141	206	133	163,2
December "....	151	209	139	167	132	155,0
Januari 1927....	150	209	142	158	130	153,1
Februari "....	155	210	146	160	132	156,4
Maart "....	152	200	147	156	131	153,8
April "....	153	198	149	152	130	152,9
Mei "....	157	206	156	145	130	155,4
Juni "....	158	204	163	143	127	156,1
Juli "....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus "....	152	208	180	138	128	158,1
September "....	149	213	178	133	129	157,4

Het belangrijkste feit, dat deze tabel te zien geeft, is de geleidelijke daling in de groep delfstoffen van 167 einde vorige jaar tot 133 einde September. Zij is natuurlijk grootendeels het gevolg van de prijsdaling van kolen, maar ijzer is ook aanzienlijk gedaald, hoewel de notering voor staal onveranderd is gebleven.

Onderstaande tabel geeft voorts nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100 ⁵⁾	100	100	100 ⁵⁾	100	100	100
1918	206	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	...	325	366	297	322
Decemb. 1923	151	458	577	...	183	160	154	211
Decemb. 1924	157	507	640	137 ³⁾	171	168	160	214
Decemb. 1925	156	632	715	142 ³⁾	156	156	155	194
Augustus 1926	149	770	691	134	145	147	139	177
September,	150	788	683	135	146	146	140	175
October "	150	753	655	136	145	148	143	174
November "	148	684	641	137	147	148	147	171
December,	147	627	619	137	148	150	147	170
Januari 1927	147	623	603	136	146	146	145	170
Februari "	146	632	601	136	145	146	146	171
Maart "	145	642	593	135	147	145	144	171
April "	144	637	565	135	146	143	143	170
Mei "	144	629	536	137	147	145	145	171
Juni "	144	623	509	138	147	146	149	173
Juli "	145	621	491	138	147	146	151	170
Augustus "	...	619	485	138	147	...	149	...

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt, nieuwe methode. ³⁾ Jaar-gemiddelde. ⁴⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53. ⁵⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁶⁾ Midden 1914.

De onderstaande, aan het bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers over de maand Augustus 1927 met basis 1913.

In vergelijking met Juli 1927 daalde het algemeen indexcijfer in Augustus 1927 met 2 punten, dat der voedingsmiddelen met 3 punten. De daling van het algemeen indexcijfer wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de prijsdaling van enkele granen (tarwe, rogge en gerst) en aardappelen. Tegenover een prijsdaling van 15 artikelen met in totaal 209 punten staat een prijsstijging van 16 artikelen met in totaal 137 punten.

Met 10 of meer punten daalden de artikelen: tarwe (28), rogge (41), gerst (25), aardappelen (68) en peper (10); daarentegen stegen met 10 of meer punten de artikelen: groene erwten (20), alcohol (13), eieren (19), melk (10), kaas (11), zemelen (11) en katoen (14).

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Zooals het indexcijfer aangeeft, schrijft „The Economist”, stegen „tramp”vrachten in September

met 1.90 pCt. na een stijging van 3.84 pCt. in de vorige maand. Het indexcijfer voor September, 125.08, staat tegenover een cijfer van 114.24 in September 1925, 128.56 in September 1924 en 119.88 in de overeenkomstige maand van 1923. De bewegingen in het indexcijfer der verschillende groepen toont de volgende tabel:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis							
(Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. " 1920	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Sept. 1926	113,7	140,3	144,3	121,7	104,1	154,9	129,8
	121,1	140,3	167,1	100,2	104,1	154,9	131,3
Oct. "	128,1	214,6	175,1	141,7	144,4	170,9	162,5
	197,6	214,6	228,6	140,3	144,4	170,9	182,7
Nov. "	130,5	224,4	174,3	158,0	161,8	181,6	171,8
	212,8	224,4	227,1	172,9	161,8	181,6	196,7
December "	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Januari 1927	126,4	136,5	139,1	122,7	136,7	166,5	138,0
Februari "	125,0	132,6	140,1	130,4	145,2	168,2	140,2
Maart "	123,8	131,1	136,2	132,1	143,5	161,1	138,0
April "	118,9	133,0	133,0	124,4	128,9	137,1	129,2
Mei "	118,3	131,4	134,3	130,9	122,3	140,7	129,6
Juni "	114,0	118,1	121,6	126,2	121,4	142,4	124,0
Juli "	110,5	113,2	111,9	115,8	119,9	138,0	118,2
Aug. "	108,8	122,2	118,2	121,4	121,8	144,2	122,8
Sept. "	111,7	130,8	115,3	119,3	123,7	150,0	125,1

Onderstaande tabel geeft de veranderingen weer, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer van iedere groep en sub-groep hebben plaats gevonden, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898—1913 voorstelt:

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	117,43	- 3,67
" " thuisvracht	135,48	+ 1,61
Middell. Zee; uitgaande vracht	130,38	+ 17,33
" " thuisvracht	113,97	+ 9,32
Noord-Amerika	130,81	+ 8,66
Zuid-Amerika; uitgaande vracht ...	100,57	+ 6,47
" " thuisvracht.....	130,09	- 12,13
Indië; uitgaande vracht	122,11	- 8,42
" " thuisvracht	116,50	+ 4,18
Het verre Oosten, enz.....	123,74	+ 1,90
Australië	149,55	+ 5,34

Hieruit blijkt, dat de bewegingen van de verschillende groepen, welke het indexcijfer omvat, gedurende September een onregelmatige tendens volgden. De levendigste markt was Noord-Amerika, daar verschepers van Canadeesche tarwe ook deze maand wederom een zeer groote hoeveelheid tonnage charterden. Scheepsruimte werd echter door reeders ruim aangeboden, daar de vraag van Zuid-Amerika en het Oosten gering was en bij tijden overtrof de hoeveelheid tonnage, die thuisvracht van Noord-Amerika zocht, de vraag. In het algemeen toonden thuisvrachten minder verbetering dan om dezen tijd van het jaar verwacht kon worden, daar de dalende tendens van tarweprijzen een beperkende invloed uitoefende op Europeesche importen. Uitgaande vrachten stegen sterk voor loshavens aan de Middellandsche Zee, terwijl de slapte in thuisvrachten van La Plata een compenseerende vastheid voor uitgaande kolenvrachten naar die streek tengevolge had. Van de vrachtenmarkt ten Oosten van het Suezkanaal is niets bijzonders te vermelden; de geringe vermeerdering in zaken voor Australië was voor een groot gedeelte op louter

nominale noteeringen gebaseerd en weerspiegelde hoogstens, door gebrek aan feitelijke transacties, de afwezigheid van eenig overschot van tonnage. De verhouding van de indexcijfers tot het gemiddelde van 1913 toont de volgende tabel, waarin het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolenstaking.

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1927
Januari	114,05	117,11	114,49	118,59
Februari	112,73	123,78	115,96	120,54
Maart	115,23	122,09	106,63	118,58
April	115,45	117,22	104,24	111,06
Mei	114,55	114,27	98,23	111,41
Juni	106,82	108,62	91,74	106,54
Juli	103,39	103,75	94,90	101,61
Augustus	100,16	104,43	95,87	105,51
September	103,04	110,50	98,19	107,51
October	107,86	115,55	99,49	
November	111,21	112,76	102,23	
December	111,81	111,21	104,67	
Jaarl. gemiddeld.	106,69	113,44	102,22	

Gezien den loop van zaken in de afgelopen maand, schijnt het niet waarschijnlijk, dat de herfst thans aan eigenaars van „tramp”schepen ook maar iets van een „boom” zal brengen. Gegeven echter een vaste markt voor graan, is het redelijk te veronderstellen, dat er in deze afdeeling gedurende het eerste deel van den winter behoorlijk werk zal zijn, zelfs als de vrachten mochten blijven staan op de uiterste grens, die voor de grootere en handiger vrachtbooten aanmerkelijk is.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. H. N. ter Veen, *Van Anthropogeografie tot Sociografie*. Openbare les gehouden bij de aanvaarding van het lectoraat in de landbeschrijving en de sociale en economische aardrijkskunde aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam. Groningen (Noordhoff) 1927.

De lezer, die niet tevens op de hoogte is van wat er in de laatste jaren in Nederlandsche Aardrijkskundige Tijdschriften (zie vooral Tijdschr. v. h. Kon. Ned. Aardr. Gen. 1926) over de aardrijkskunde geschreven is, moet uit de rede van Dr. Ter Veen niet veel wijzer worden. Hij zal ongetwijfeld zich afvragen, of de nieuwe lector nu geografie zal doceeren, waarbij de „beschrijving der volken” vooral niet verwaarloosd wordt, dan wel, of hij zich vrijwel tot de schildering van de cultuur-volken zal bepalen.

Sociografie is volgens Dr. Ter Veen een „loot van den geografischen stam”, hoewel hij later zegt, dat „de studie der volken van den aanvang deel uitmaakt heeft van het geografisch onderzoek”, en dan als volgt verder gaat:

„De beschrijving der volken is tot op den huidigen dag stellig een geografische taak. Alleen die arbeid bleek moeilijker en gecompliceerder dan de geografen zich hem aanvankelijk hadden gedacht”. (Eenvoudige zielen, die geografen! Een troost voor hen is, dat zij dat met onderzoekers in andere wetenschappen uit hun tijd gemeen zullen hebben. Ref.) „Meenden dezen voor de verklaring der sociale verschijnselen zich te kunnen beperken tot het fysisch milieu, de sociografie aanvaardt de consequentie van de teleurstelling, die de anthropogeografie ons bracht: ze slaat den blik op heel het volksleven”. (Let wel heel het volksleven. Ref.)

Even vroeger schrijft Dr. Ter Veen:

„Wil men daarentegen de volkeren volledig leeren kennen, dan moet men zich in de verklaring niet beperken tot één groep verschijnselen i. c. de anthropogeografische, maar dient men het oog te richten op heel het volksleven”. (Geen geograaf zal het anders willen doen, wanneer hij tot volledige kennis der volkeren wil komen!) „Dan vervalt even-

wel de noodzakelijkheid, uit te gaan van het fysisch-geografisch milieu en klinkt het als een logische eisch, niet de fysische kenmerken van het woongebied, doch de groepskenmerken zelf als uitgangspunt van beschrijving en beschouwing te aanvaarden.” (Daar is niets tegen!, zegt de geograaf; maar vóór men dan daarmee begint, zal men het fysisch-geografisch milieu grondig hebben te kennen. Ref.). „Dit nu wil de sociografie. Deze nieuwe loot van den geografischen stam, door haar geestelijken vader Steinmetz voor het eerst in 1913 aldus genoemd; schildert de cultuurvolken, zooals de ethnografie de natuurvolken beschrijft. Zij richt het oog op de volkeren als geheel, zoowel als op de groepen, waaruit zij zijn opgebouwd, omdat deze groepen even zoovele factoren zijn, die een volk in zijn samenstelling karakteriseeren en zijn dynamische kracht bepalen. Voor die groepsin-deeling zijn natuurlijk sociale momenten beslissend. Soms zullen zij overeenkomen met geografische indeelingen, b.v. wanneer men het oog richt op agrarische toestanden. Doch naast geografische (ik spatieer. Ref.), die ik als endogene krachten beschouwd zou willen zien, spelen endogene krachten als volksaard, religie en beschaving, economische verhoudingen en sociale opbouw zulk een belangrijke rol, dat ook deze zullen moeten dienen als maatstaf bij de bepaling en beschrijving der groepen”. (Zoo denkt de geograaf er ook ongeveer over; hij pretendeert alleen niet, alles te weten en te kennen).

„In deze opvatting is de logische plaats der economische geografie volkomen aan te geven: zij omvat het deel der sociografie (Onjuist! zij omvat o. a. en maakt mede gebruik van dat deel der sociografie. Ref.), dat zich in het bijzonder bezighoudt met het economisch leven der cultuurvolkeren. Juist op dit terrein is van den sociografisch geschoolden onderzoeker veel vruchtbare arbeid te verwachten, omdat hij doordrongen is van deze principieele waarheid: elke sociale verschijnselengroep, dus ook het economisch leven, is weer resultante van vele krachten, waarvan de fysisch-geografische er slechts enkele en dikwijls niet de voornaamste zijn. (Daarvan is de geograaf zich anders ook ten volle bewust! Ref.) Eerst door het oog te slaan op alle krachten, die de maatschappij beïnvloeden, zal men het doel kunnen bereiken, dat de geografen zich eenmaal stelden: het leeren kennen der volkeren”.

Neen, dat „sociografische” deel van de sociale geografie en van de economische geografie, werpen de geografen nog lang niet overboord. Integendeel! (Zie wat o.a. het Tijdschr. v. Econ. Geographie in zijn 18 jaargangen bracht!)

Schr. vervolgt: „Het is duidelijk, dat die volledigheid en onbevangenheid eerst verkregen wordt, als de beschrijver zich thuis voelt in de algemeene geografische zoowel (ik spatieer Ref.) als in de sociale wetenschappen; haar problemen heeft leeren kennen en haar methoden weet te hanteeren. Deze wetenschappen geven hem algemeene gezichtspunten en leiden zijn gedachten bij de beschrijving.”

Volkomen juist! Zoo had schrijver zijn betoog verder geheel moeten inrichten. Physiografische en sociografische geschooldheid is noodig om tot een behoorlijk sociaal-geografisch inzicht te komen. De beste sociaal-geografische (en dus ook de beste economisch-geografische) beschrijving van een gebied, van een volk, van een verschijnsel, zal dan ook alleen te verwachten zijn van wie zich van de noodzakelijkheid van fysisch-geografisch zoowel als sociografisch inzicht ten volle bewust is.

Het gevaar van sociografische eenzijdigheid is minstens even groot als dat van physiografische eenzijdigheid. En dat gevaar is vooral niet denkbeeldig nu de Amsterdamsche school met de vlag „sociografie” de geheele lading maar zou willen dekken. Dat gaat niet. De leertaak van den heer Ter Veen ligt op het gebied der sociale en economische geo-

grafie. Moge hij bedenken, dat hij te Amsterdam de sociografie even goed kan overlaten aan den sociograaf als de physische geografie aan den physiograaf; en dat hij tóch tegelijkertijd beider gebied heeft te bearbeiten om tot die volledigheid en onbevangenheid te kunnen komen als waarvan schrijver in zijn eigen betoog spreekt.

Wij moeten niet alleen komen van anthropogeografie tot sociografie, want dat zou achteruitgang beteekenen, maar tot sociale geografie. Men moet zich niet (noch in schijn, noch in werkelijkheid) van de geografie afkeeren, zelfs niet als men als geograaf zich op een harer onderdeelen meer in het bijzonder heeft toegelegd, en zich daartoe aanvankelijk of tijdelijk bij zijn dieperen wetenschappelijken arbeid min of meer heeft beperkt.

W. E. B.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

AUGUSTUS	1925	1926	1927
Inlagen	f 10.784.618	f 11.426.373	f 12.401.130
Terugbetalingen ...	9.508.242	9.105.714	9.974.180
Tegood der inleggers op ultimo	303.667.627	312.458.800	321.801.985
Nom. bedr. der uitst. staats-schuldboekjes op ultimo	42.240.150	41.919.500	42.023.100
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	8.973	9.898	10.351
Aantal geheel afbetaald	7.063	6.446	6.654
Aantal in omloop op ultimo	1.976.914	2.000.776	2.030.086

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Aug. 1927	Jan./Aug. 1927	Jan./Aug. 1926
Prod. Steenkolen in tonnen.	813.519	6.025.719	5.520.432
Kolenslik	14.044	91.593	156.844
Aantal normale werkdagen .	26	201	202

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Aug. 1927	Jan./Aug. 1927	Jan./Aug. 1926
Netto-productie in tonnen..	17.687	134.227,8	140.984
Aantal normale werkdagen	26	154	200

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Aug. 1927	Jan./Aug. 1927	Jan./Aug. 1926
Afgeleverd:			
Geraff. zout	4.043	22.486,5	21.402
Industriezout	45	379,5	224
Afvalzout	110	1.000	640
Aantal normale werkdagen	27	204	202

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Sept. 1927	{ 9.304 ¹⁾ 24.614 ²⁾	160	137
1 Sept. 1926	{ 8.749 ¹⁾ 23.033 ²⁾	154	105

1) bovengronds. 2) ondergronds.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bk. { Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
{ Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javasche Bank . . . 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	slowakije . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 5 14 Apr. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6½ 24 Aug. '27
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Juni '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 3½ 4 Aug. '27	Bank v. Italië 7 17 Juni '25
Bank van Spanje . . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6 10 Sept. '27

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	8 Oct.	3/8 Oct.	26 Sept. 1 Oct.	19/24 Sept.	4/9 Oct.	5/10 Oct.	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	3½	37/16-5/8	39/16-5/8	39/16-5/8	2½-7/8	35/16-3/8	3½-9/16
Prolong.	3½ 2)	3½ 2-3/4	3½ 4-4	3½ 4-4	2½ 4-3	2½ 4-3	2½ 4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld . .	3-½	3-4½	3-4½	2-4½	3½-5	2-3/4	1½-2
Partic. disc.	4½/16	4½/16-3/8	4½/16-3/8	4½/16-11/32	49/16-11/16	35/16-3/8	2½ 4-3/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld . .	6¾-8	6¾-9	4-9	4-6½	4½-7½	8-10	—
Partic. disc.							
30-55 d. . .	6½/8	6-5/8	6	5/8	5-1/8	7½-1¼	—
56-90 d. . .	6½/8	6-5/8	6	5/8	4¾-5½/8	7	2½-1½
<i>Waren-</i>							
<i>wissel.</i>	6¾	6¼-7¼	6¼-¾	6¼-¾	5¾-1½	8¾-9	—
<i>New York</i>							
Call money	4-½	4-¾	3½-4¼	4-½	4-5¼	4½-5¾	1¾-2½
Partic. disc.	3¼	3¼	3¼	3¼	4	35/8	—

1) Callij money-koers van 7 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Noteering van Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
4 Oct. 1927	2.49 5/8	12.13 1/8	59.45 1/2	9.78 3/4	34.74	100
5 " 1927	2.49 5/16	12.13 7/8	59.46	9.78 1/2	34.73 1/2	100
6 " 1927	2.49 5/8	12.13 7/8	59.42	9.78 3/4	34.73 1/2	100
7 " 1927	2.49 5/8	12.13 7/8	59.44	9.78 3/4	34.73 1/2	100
8 " 1927	—	12.13 1/8	59.47 1/2	9.79	34.73 1/2	100
10 " 1927	2.49 1/4	12.13 7/8	59.45	9.78 3/4	34.72	100
Laagste d.w. 1)	2.49 1/8	12.13 3/4	59.40	9.77 1/2	34.71	99 7/8
Hoogste d.w. 1)	2.49 7/16	12.14	59.48	9.79 1/2	34.75	100 1/8
3 Oct. 1927	2.49 7/16	12.13 7/8	59.43	9.78 3/4	34.74	100
26 Sept. 1927	2.49 1/8	12.13 3/8	59.42 1/2	9.78 3/4	34.73	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
4 Oct. 1927	48.09	35.20'	7.40	1.55	13.61 1/2	43.25
5 " 1927	48.08 1/2	35.20	7.40	1.55	13.61 1/2	43.44 1/2
6 " 1927	48.08 1/2	35.20	7.40	1.55	13.64 1/2	43.43
7 " 1927	48.09	35.20	7.40	1.55	13.63	43.53 1/2
8 " 1927	48.08	35.20	7.40	1.55	—	—
10 " 1927	48.07 1/2	35.20	7.40	1.55	13.62	43.55
Laagste d.w. 1)	48.05	35.15	7.39	1.52 1/2	13.59	43.25
Hoogste d.w. 1)	48.12	35.25	7.41	1.57 1/2	13.77	43.60
3 Oct. 1927	48.10	35.20	7.40	1.55	13.61 1/2	43.67
26 Sept. 1927	48.08 1/2	35.19	7.40	1.55	13.60	43.92 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	a)	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
4 Oct. 1927	67.12 1/2	66.82 1/2	65.75	6.29	106 5/8	2.49 7/8
5 " 1927	67.12 1/2	66.82 1/2	65.75	6.29	106 5/8	2.49 5/8
6 " 1927	—	66.82 1/2	65.67 1/2	6.29	106 1/2	2.49 1/2
7 " 1927	67.12 1/2	66.82 1/2	65.72 1/2	6.29	106 1/2	2.49 1/2
8 " 1927	67.15	66.82 1/2	65.80	6.29	106 3/8	2.49 5/8
10 " 1927	67.15	66.82 1/2	65.77 1/2	6.29	106 1/2	2.49 5/8
Laagste d.w. 1)	67.05	66.75	65.60	6.28	106 5/8	2.49 1/2
Hoogste d.w. 1)	67.17 1/2	66.85	65.85	6.30	106 3/4	2.50
3 Oct. 1927	67.15	66.82 1/2	65.70	6.29	106 5/8	2.49 7/8
26 Sept. 1927	67.10	66.80	65.90	6.29	106 1/2	2.49 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	64.67	6.26 1/2	105 5/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
4 Oct. 1927	4,86 ⁷ / ₈	3,92 ⁵ / ₈	23,84	40,10 ¹ / ₂
5 " 1927	4,86 ¹³ / ₁₆	3,92 ⁵ / ₈	23,85	40,10 ³ / ₄
6 " 1927	4,86 ¹³ / ₁₆	3,92 ⁵ / ₈	23,83	40,10
7 " 1927	4,86 ⁷ / ₈	3,92 ⁵ / ₈	23,84	40,10 ¹ / ₂
8 " 1927	4,87 ¹ / ₁₆	3,92 ⁷ / ₈	23,85 ¹ / ₂	40,12 ¹ / ₂
10 " 1927	4,87 ³ / ₁₆	3,92 ³ / ₄	23,85	40,12
11 Oct. 1926	4,85 ³ / ₁₆	2,88	23,80 ¹ / ₂	40,01
Muntpariteit...	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Sept. 1927	1 Oct. 1927	3/8 Oct. 1927 Laagste	8 Oct. 1927 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	367 ¹ / ₂	367 ¹ / ₂	366	369
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈
Budapest	Pen. p. £	27.81	27.82 ¹ / ₂	27.80	27.85
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	47 ⁷ / ₈	47 ¹⁵ / ₁₆	47 ⁷ / ₈	47 ¹⁵ / ₁₆
Calcutta	Sh. p. rup.	1,5 ³ / ₁₆	1,5 ³ / ₁₆	1,5 ³ / ₁₆	1,5 ³ / ₁₆
Constantin	Piast. p. £	947 ¹ / ₂	930	890	925
Hongkong	Sh. p. \$	1/11 ¹ / ₈	1/11 ¹ / ₈	1/11 ¹ / ₈	2,0 ³ / ₁₆
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ³ / ₈	1/11 ¹ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/11 ¹ / ₈
Lissabon ¹⁾	d. per Esc.	21 ³ / ₃₂	21 ³ / ₃₂	2 ³ / ₈	2 ¹⁵ / ₃₂
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo ¹⁾	d. per \$	49 ¹ / ₈	50 ¹ / ₈	49 ¹¹ / ₁₆	50 ³ / ₈
Montreal ¹⁾	\$ per £	4.86 ¹ / ₈	4.86 ¹ / ₈	4.86 ¹ / ₈	4.86 ³ / ₈
R.d. Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	55 ⁷ / ₆₄	55 ⁷ / ₆₄	55 ⁷ / ₆₄	55 ²⁹ / ₃₂
Shanghai	Sh. p. tael	2,6 ⁷ / ₁₆	2,6 ¹¹ / ₁₆	2,6	2,6 ³ / ₈
Singapore	id. p. \$	2/34 ⁹ / ₆₄	2/34 ⁹ / ₆₄	2/33 ³ / ₃₂	2/31 ¹ / ₈
Valparaiso ²⁾	\$ p. £	39.62	39.50	39.37	39.44
Warschau	Zl. p. £	43 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N.York ²⁾
3 Oct. 1927..	25 ¹ / ₈	55 ³ / ₈
4 " 1927..	25 ¹¹ / ₁₆	55 ⁵ / ₈
5 " 1927..	25 ³ / ₄	55 ³ / ₄
6 " 1927..	25 ¹ / ₈	55 ⁵ / ₈
7 " 1927..	25 ¹¹ / ₁₆	55 ⁵ / ₈
8 " 1927..	25 ³ / ₄	55 ⁷ / ₈
9 Oct. 1926..	25 ¹³ / ₁₆	56
20 Juli 1914..	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈

GOUDPRIJS³⁾

	Londen
3 Oct. 1927....	84/11 ¹ / ₂
4 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
5 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
6 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
7 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
8 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
9 Oct. 1926....	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	30 Sept. 1927	7 Oct. 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 132.878,11	" —
Voorschotten op ultimo Aug. 1927 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 26.641.522,95	" 1.352.906,09
Voorschotten aan de koloniën.....	" 10.865.534,86	" 8.344.402,14
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbriefen.....	" 124.425.111,04	" 124.496.338,54
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 14.901.234,39	" 13.933.092,14
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. ²⁾	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven ²⁾	" 3.205.348,03	" 3.205.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 14.313.734,51	f 13.771.736,61
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	" 58.720.000,—	" 63.446.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 23.270.000,—	" 40.040.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	" 6.000.000,—	" 6.000.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 12.188.436,50	" 12.386.007,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten ²⁾	" —	" —
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds ²⁾	" 3.463.790,35	" 4.840.974,67
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ²⁾	" 33.501.895,93	" 30.611.125,12
Id. aan andere Staatsbedrijven ²⁾	" 1.160.000,—	" 1.160.000,—
Id. aan diverse instellingen ²⁾	" 6.107.465,27	" 6.094.572,14

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	1 Oct. 1927	8 Oct. 1927
Saldo bij 's Rijks kas.....	f —	f 2.288.000,—
Saldo bij de Javasche Bank.....	f 7.425.000,—	" 7.537.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	" 348.000,—	" —
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	" —	" —
Schatkistpromessen in omloop.....	" 400.000,—	" 400.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 29.925.000,—	" 29.582.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 1.996.000,—	" 1.996.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbanc.	" 1.447.000,—	" 1.559.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 October 1927.

Activa.		
Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 126.436.157,19 Bijbnk. " 14.416.043,98 Ag.sch. " 15.378.520,21	f 156.230.791,38
Papier o. h. Buitenl. in disconto.	Idem eigen portef. f 125.351.269,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		" 125.351.269,—
Beleeningen op onderp.	Hfdbk. f 57.005.594,59 incl. vrsch. Bijbnk. " 7.820.532,54 Ag.sch. " 72.688.263,26	f 137.514.390,39
Op Effecten	f 130.998.390,39	
Op Goederen en Spec.	f 6.516.000,—	" 137.514.390,39
Voorschotten a. h. Rijk		" 14.956.115,81
Munt Muntmateriaal	Munt, Goud f 67.869.750,— Muntmat., Goud " 318.265.808,51	f 386.135.558,51
Munt, Zilver, enz.	f 27.020.124,92	
Muntmat., Zilver		" 413.155.683,43
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfond		" 23.642.526,02
Gebouwen en Meub. der Bank		" 5.000.000,—
Diverse rekeningen		" 34.880.463,08
		f 910.731.239,11
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefond	" 7.027.840,39	
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—	
Pensioenfond	" 4.706.034,61	
Bankbiljetten in omloop	" 824.265.255,—	
Bankassignatiën in omloop	" 349.304,30	
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk f — Anderen " 37.273.412,35		" 37.273.412,35
Diverse rekeningen		" 9.109.392,46
		f 910.731.239,11
Beschikbaar metaalsaldo	f 240.321.568,55	
Op de basis van 1/8 metaaldekking	" 67.943.974,22	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	" 1.201.607.840,—	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
10 Oct. '27	67.870	318.266	324.265	37.623	240.322	48
3 " '27	67.881	318.266	845.658	39.634	235.911	47
26 Sept. '27	67.898	318.275	796.026	35.311	247.388	50
19 " '27	67.944	318.274	797.416	33.181	247.229	50
12 " '27	67.934	318.274	805.632	28.457	246.339	49
5 " '27	67.990	318.276	817.361	26.857	244.650	49
11 Oct. '26	62.660	356.281	850.816	54.343	263.693	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
10 Oct. 1927	156.231	—	137.514	125.351	34.880
3 " 1927	171.402	6.000	134.243	135.413	36.253
26 Sept. 1927	144.799	—	128.561	126.640	36.655
19 " 1927	139.451	—	127.936	131.917	36.551
12 " 1927	140.673	—	131.399	131.821	34.648
5 " 1927	138.585	—	134.180	131.728	31.856
11 Oct. 1926	86.084	36.000	135.897	208.580	44.699
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ²⁾
3 Sept. 1927..	970	1.720	625	941	567
27 Aug. 1927..	985	1.512	607	936	521
20 " 1927..	1.001	1.537	554	939	582
13 " 1927..	1.001	1.520	576	951	585
6 " 1927..	1.000	1.615	572	965	590
4 Sept. 1926..	1.057	1.671	859	903	598
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ²⁾
3 Sept. 1927..	970	1.720	625	941	567
27 Aug. 1927..	985	1.512	607	936	521
20 " 1927..	1.001	1.537	554	939	582
13 " 1927..	1.001	1.520	576	951	585
6 " 1927..	1.000	1.615	572	965	590
4 Sept. 1926..	1.057	1.671	859	903	598
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
1 Oct. 1927	201.600		320.800	87.800	119.880
24 Sept. 1927	201.700		321.400	77.000	122.020
17 „ 1927	202.300		326.000	71.900	122.720
3 Sept. 1927	183.817	19.382	325.293	74.834	123.564
27 Aug. 1927	184.281	19.395	325.273	69.309	128.414
20 „ 1927	184.443	18.368	327.410	65.244	124.633
13 „ 1927	184.297	18.141	329.885	55.039	125.809
2 Oct. 1926	198.935	29.984	330.457	76.457	147.972
3 „ 1925	132.091	43.037	327.775	61.175	98.026
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
1 Oct. 1927		186.000		***	49
24 Sept. 1927		182.200		***	51
17 „ 1927		178.300		***	51
3 Sept. 1926	13.015	26.441	115.046	45.078	51
27 Aug. 1927	12.959	27.327	109.864	41.588	52
20 „ 1927	13.367	29.846	104.021	43.558	52
13 „ 1927	12.973	29.033	96.512	41.381	53
2 Oct. 1926	12.191	24.561	102.275	44.301	56
3 „ 1925	17.329	24.650	109.049	59.314	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ²⁾/₁₀₀ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
5 Oct. 1927	151.179	136.989	297.673	56.250	248.252
28 Sept. 1927	151.092	136.505	294.798	56.250	245.424
21 „ 1927	150.456	135.629	293.783	56.250	244.076
14 „ 1927	151.060	136.102	295.193	56.250	245.706
7 „ 1927	151.880	137.026	297.921	56.250	248.403
31 Aug. 1927	151.240	137.449	295.900	56.250	246.273
6 Oct. 1926	154.865	140.233	290.770	56.250	240.489
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
5 Oct. '27	57.845	56.728	20.993	109.864	33.939	25 ¹¹ / ₁₀
28 Sept. '27	56.310	50.935	25.696	97.538	34.337	27 ¹ / ₁₀
21 „ '27	56.490	49.800	21.894	100.644	34.577	28 ¹ / ₁₀
14 „ '27	51.254	44.164	11.730	100.112	34.707	31
7 „ '27	57.438	42.142	21.178	94.745	34.604	29 ¹ / ₁₀
31 Aug. '27	58.447	41.639	22.149	93.200	33.541	29
6 Oct. '26	33.265	72.678	15.798	106.860	34.382	28
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
6 Oct. '27	5.546	1.864	343	54	1.205	8	1.662
29 Sept. '27	5.546	1.864	343	58	1.920	6	1.647
22 „ '27	5.546	1.864	343	56	1.242	7	1.658
15 „ '27	5.546	1.864	343	54	1.411	13	1.655
8 „ '27	5.546	1.864	343	53	1.325	7	1.680
7 Oct. '26	5.549	1.864	339	81	4.797	14	2.290
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Regg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
6 Oct. '27	25.400	5.811	24.758	55.887	10.443	19
29 Sept. '27	24.400	5.806	23.733	54.156	10.434	5
22 „ '27	24.400	5.805	23.795	53.773	10.675	17
15 „ '27	24.400	5.800	23.938	53.892	10.924	88
8 „ '27	24.500	5.794	24.302	54.117	10.882	74
7 Oct. '26	38.950	5.487	5.311	55.994	2.886	10
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen vegen voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluippost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 10 October 1927.

De achter ons liggende week is in verschillende opzichten belangwekkend geweest. In de eerste plaats is de aandacht sterk geconcentreerd gebleven op de fondsenmarkt van Berlijn, in verband met de verhooging van den discontovoet, welke de Rijksbank heeft toegepast. Uit den aard der zaak is hierdoor een krachtigen invloed uitgeoefend op de geldmarkt in Duitschland en dit heeft ook weder het vraagstuk van de buitenlandsche leeningen ten behoeve van openbare lichamen op den voorgrond gesteld. Te eerder was dit het geval, nu omtrent de dollarleening ten laste van Pruisen nog geen beslissing is genomen en ten aanzien van de dollarleening ten laste van de stad Frankfort ook moeilijkheden schijnen te zijn gerezen. Men verwacht klaarblijkelijk groote vraag naar geld op de binnenlandsche markt, nu de buitenlandsche voor een deel van de leeningen voorloopig niet gemakkelijk toegankelijk blijkt te zijn.

Te Londen heeft de fondsenmarkt een levendig verloop gehad. De grootste aandacht is weliswaar gereserveerd gebleven voor de aandelen in industriële ondernemingen en voor de „gilt-edged“-afdeeling, doch ook de overige soorten zijn vaak in groote posten uit de markt genomen. Een zeer gunstigen indruk heeft de rijzing van den sterlingkoers te New York gemaakt. Eensdeels wordt Engeland hierdoor in een positie gebracht, welke den aankoop van Amerikaanse producten vergemakkelijkt, anderdeels is het schrikbeeld van een discontoverhoging tot bescherming van den sterlingkoers, althans voorloopig verdwenen.

Te Parijs is de beurs eveneens opgewekt gebleven. De belangstelling richtte zich op de verschillende afdeelingen van de beurs. Merkwaardig was hiertbij, dat de beleggingsmarkt niet achter is gebleven; met name de 6 pCt. obligaties 1920 en 1927 werden gekocht. Doch ook het buitenland heeft zich niet onbetuigd gelaten. Aandeelen, zooals Crédit Lyonnais, evenals andere bankaandeelen, electriciteitsfondsen, Suez, enz., konden hun koersen verbeteren in verband met de ruime vraag, welke is ontstaan.

De markt te New York is weliswaar levendig gebleven, doch de stemming was niet meer zoo onverdeeld gunstig, als in de laatste weken het geval is geweest. De krachtige toeneming van de voorschotten aan de makelaars ter beurze heeft de gemoederen eenigszins verontrast. Over het algemeen is de houding voor aandelen dan ook eenigszins aarzelen geworden. Uit handelskringen luiden de berichten vrij gunstig, doch de staal- en ijzernijverheid heeft een rustige ontwikkeling te zien gegeven, welke geen aanleiding vormde tot ingrijpen op de fondsenmarkt.

Ten onzent heeft de markt een tamelijk bewogen verloop gehad. De *beleggingsafdeeling* is bijna voortdurend vast gebleven, voor zoover het inheemsche soorten betreft. Van de buitenlandsche desbetreffende fondsen waren Duitse obligaties over het algemeen eenigszins aangeboden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106³/₁₀, 106³/₁₀, 106⁷/₁₀; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100³/₁₀, 100⁷/₁₀; 4¹/₂ pCt. Ned.-Indië 1926: 98⁷/₁₀, 98³/₁₀, 98¹¹/₁₀; 5 pCt. Mexico Goud f 20—100: 39, 37¹/₂; 8 pCt. Sao Paulo: 105³/₁₀, 105³/₁₀.

Groote belangstelling heeft de afdeeling voor *industriële aandelen* getrokken. Niet in de eerste plaats voor die soorten, welke in den laatsten tijd sterk op den voorgrond waren getreden, zooals aandelen in kunstzijdefabrieken. Hoewel de stemming hier niet ongeanimeerd is geworden, is de kooplust toch wel eenigszins verminderd, voornamelijk als gevolg van het geringer worden van opdrachten voor Duitse rekening. Daarentegen konden aandelen Philips een krachtige verbetering behalen. Bijna zonder onderbreking is het fonds omhooggelopen, in welke beweging slechts op den laatsten dag van de berichtperiode een stagnatie is ingetreden. Toen echter was de geheele afdeeling eenigszins loom en viel voor de meeste fondsen, welke gedurende de achter ons liggende dagen van groote levendigheid blijk hadden gegeven, eenige reactie op te merken. In den loop van de berichtswEEK zijn op deze wijze naar voren getreden o.a. aandelen Internationale Gewapend Beton, Kon. Ver. Tapijfabrieken, Hollandsche Draad- en Kabelfabriek, enz. Bepaalde aanwijzingen voor de vaak ruime koersverbeteringen waren niet steeds te vinden. Ook voor aandelen Zweedsche Lucifer Mij. is de vraag gegroeid en het koerspeil belangrijk verbeterd. Centrale Suiker Mij.: 123, 123¹/₂, 124; Hollandsche Draad- & Kabelfabriek: 163, 154¹/₂, 164, 156; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 154¹/₂, 152³/₁₀, 158³/₁₀, 155¹/₂; Holl. Mij. t. h. m. van Werken in Gew. Beton: 187, 190, 194, 197¹/₂, 196¹/₂; Jurgens: 237¹/₂, 234¹/₂, 238³/₁₀, 235¹/₂; Kon. Ver. Tapijfabrieken: 46, 50, 57, 59⁷/₁₀, 55³/₁₀; Internationale Gew. Betonbouw: 152¹/₂, 167, 172³/₁₀, 183, 172³/₁₀, 166¹/₂; Maekubee: 130¹/₂, 129¹/₂, 126¹/₂; Ned. Kunstzijdefabriek:

416, 410, 417½, 415½; Ned. Kabelfabriek: 416, 419, 424; Philips Gloeilampen: 545, 540½, 559½, 570, 565; Zweedsche Lucifer Mij.: 358, 362½, 377½, 384.

Ook *scheepvaart-aandeelen* hebben opmerkelijke koersveranderingen te zien gegeven, vooral in Indische scheepvaart-ondernemingen. Zoo plotseling is de vraag voor sommige van deze aandelen ontstaan, dat geen materiaal ter markt was en slechts tegen belangrijk hogere noteringen fonds werd afgegeven. De hooge koersen hebben later eenig aanbod uitgelokt, zoodat het behaalde koerspeil niet geheel kon worden gehandhaafd, doch de stemming is vast gebleven. Dit gold overigens ook voor de overige soorten. Holland-Amerika Lijn: 88, 89½, 88; Java-China-Japan Lijn: 136, 134½, 137½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 105½, 106½, 105; Kon. Paketvaart Mij.: 219½, 235, 230; Ned. Scheepvaart Unie: 194½, 201, 202½, 204; Nievelt Goudriaan: 140, 139½, 142½, 139½; Stoomv. Mij. Nederland: 191½, 199½, 1987/16.

Tabaks-aandeelen hadden een rustig, doch vast verloop, zoowel voor Sumatra- als voor Javasorten. De handel is echter niet groot geweest. Arendsburg: 680, 685; Besoeki Tabak: 548, 544, 547½, 545; Deli Batavia: 567, 570, 558½ (ex div.), 557, 548½; Deli Mij.: 484, 480½, 486, 484; Agoepit: 486, 485, 488½, 475; Senembah: 499, 497, 501, 497½; Oostkust: 258¼, 254, 262½, 261½.

Ook in *sukeraandeelen* zijn de omzetten gering gebleven. De lagere Cubanoteeringen hebben geen invloed op de afdeeling uitgeoefend; in de meeste gevallen viel althans van een lichte verbetering te gewagen. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 183, 188¼, 185¼, 186; Handelsverg. Amsterdam: 831¼, 842, 825, 828; Javasche Cultuur Mij.: 439, 448, 439; Kalibagor: 451, 454, 459¼, 459; Krian: 255, 260, 263, 265; Ned.-Ind. Suiker Unie: 315½, 317½, 322, 319½; Pagottan: 322, 327, 322; Poerwodajo: 133, 135½, 134¼; Sindanglaot: 495, 500, 495; Suiker Cultuur Mij.: 330¼, 337, 335; Tjepper: 806, 815, 810, 820; Watoetoelis Poppoh: 935, 920.

De *rubbermarkt* is stil, doch betrekkelijk weinig geanimeerd geweest. Amsterdam Rubber: 291¼, 292¾, 289¼; Deli Batavia Rubber: 2353/16, 239, 244¼, 241½; Hessa Rubber: 425½, 428, 427; Indische Rubber: 345, 347, 350, 349¼; Java Caoutchouc: 194, 200, 198½, 200; Kali Telepak: 293, 304¼, 298, 305; Kendeng Lemboe: 395, 398, 399½, 394; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 343, 341, 338, 335; Oost-Java Rubber: 345, 348½, 348; R'dam Tapanoeli: 147¼, 149½, 148; Sumatra Caoutchouc: 264, 260¼, 263, 260½; Sumatra Rubber: 285, 280¼; Serbadjadi: 285¼, 289¼, 284¾; Wai Sumatra Rubber: 291, 296½, 292; Vereenigde Ind. Cultuur Ondernemingen: 185, 188¼, 186¼; Intercontinental Rubber: 12¼, 12½, 123/32.

Petroleumaandeelen werden nagenoeg niet verhandeld, althans voor zoover het hoofdfonds betreft. Iets meer is omgegaan in de kleinere soorten; zooals Steaua Romana en Peudawa, op een enigszins verhoogd koerspeil. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 324, 323¼, 321½, 322; Gev. Holl. Petr. Cy.: 211, 210, 215, 217, 214, 208; Kon. Petr. Mij.: 345¼, 340¼, 344½, 342¾; Perlak Petr.: 80, 81, 80½, 81½; Peudawa: 173/16, 18½, 17¾; Marland Oil: 34¼, 33¼, 33.

Van *mijnaandeelen* is vraag ontstaan voor aandelen Boeton, evenals — doch in geringere mate — voor aandelen Redjang Lebong. Het koerspeil heeft zich dientengevolge kunnen herstellen. Alg. Exploratie Mij.: 62, 64½, 63, 64; Billiton 1e Rubriek: 919; Boeton Mijnbouw Mij.: 141¼, 145, 154, 158¼; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 76¼, 75; Redjang Lebong: 144¼, 149½, 154, 150; Singkep Tin Mij.: 455, 456, 451, 450.

Handelsvennootschappen hebben tijdelijk de aandacht getrokken, in het bijzonder voor aandelen Ind. Credit- en Handelsverg. R'dam: 337¼, 335, 334, 329¼; v.h. Linde Teves: 171, 169½, 165¼, 167; Ned. Wol Mij.: 146¼, 145¼, 146¼.

Bankaandeelen waren stil, doch vast. Amsterdamsche Bank: 181½, 182, 181½; Incasso Bank: 128, 128¼; Javasche Bank: 344½, 345; Koloniale Bank: 290, 291¼, 288¼, 299; Ned.-Ind. Handelsbank: 186, 187, 186; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 178½, 179½; R'damsche Bankvereeniging: 97¼, 97, 96¼; Twentsche Bank: 146.

De *Amerikaansche markt* was enigszins verdeeld, doch doorgaans met een neiging tot eenige reactie. American Water Works: 680, 690, 670; Anaconda Copper: 97, 95½, 95¾; Cities Service: 253 (ex div.), 253½; Studebaker: 587½, 59¼, 58½; United States Steel Corp.: 154¾, 151½, 149¼ (ex div.), 147¼, 146¼; Atchison Topeca: 193¾, 191, 190¼; Baltimore & Ohio: 124¼, 123¼, 122¼, 121¾; Erie: 67¾, 66½, 65½, 64½; Missouri Kansas & Texas: 47¾, 46¼, 45½; St. Louis & San Francisco: 115¼, 116, 114¾, 115½; Union Pacific: 196, 194¼, 192½ (ex div.), 191¾, 190¾; Wabash Railway: 73¼, 72¾, 71¾, 6931/32.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

11 October 1927.

In ons vorig overzicht hebben wij de verschillende punten aangegeven, waarop in de toen geeindigde week de vooruitzichten voor de tarwevoorziening der invoerlanden in het loopende seizoen verbeterd waren, tengevolge waarvan de tarweprijzen den laatsten tijd vrij sterk waren gedaald en de vraag naar buitenlandsche tarwe in Europa toenmaals gering was. Tevens echter wezen wij op de mogelijkheid, dat juist wegens het lage peil, waarop de prijzen voor verschillende tarwesorten nu waren aangekomen, nu wel eens een prijsherstel en toename der Europeesche vraag zou kunnen plaats vinden. Werkelijk is in de tweede helft der afgelopen week in Europa de kooplust verbeterd. Aanvankelijk deden de verschillende oorzaken, welke in de vorige week de markt zulk een stil aanzien hadden gegeven, nog haar invloed gelden, doch later zijn vooral op het vasteland de zaken toegenomen, hetgeen gepaard ging met eene kleine verbetering der prijzen in Noord-Amerika. Deze laatste werd nog in de hand gewerkt door enkele dagen van minder goed weder in Canada en het Noordwesten der Vereenigde Staten, waardoor het dorschen der zomertarwe werd vertraagd. Ook kwamen uit Canada berichten over minder gunstige gevolgen, welke de kwaliteit der nieuwe tarwe ondervond van den gevallen regen, zoodat vooral in de betere kwaliteiten het aanbod beperkt was en daarvoor in Engeland meer vraag ontstond. Over het algemeen echter was de Engelsche markt nog niet zeer levendig en eerst toen men op het vasteland in de tweede helft der week in ruimere mate tarwe ging koopen, vermeederde ook in Engeland de ondernemingslust. Zoo werden eenige spoedige ladingen Russische tarwe, waarvan het aanbod is toegenomen, naar Engeland verkocht en ondanks de zeer groote verschepingen bleven de prijzen zich goed handhaven en nam speciaal voor parcellen de kooplust toe. Verreweg de meeste zaken naar Europa werden weder gedaan in Noord-Amerikaansche tarwesorten en ofschoon de andere uitvoerlanden tezamen tegenwoordig wel hoeveelheden van eenige beteekenis uitvoeren is toch voor ieder hunner het wekelijksche verschepingscijfer slechts klein. In meerdere mate nog dan anders het geval is, worden tegenwoordig dan ook de tarweprijzen door de Noord-Amerikaansche markt beïnvloed en de omstandigheid, dat tarwe in Argentinië flauw was, heeft slechts weinig invloed gehad. De tarweprijs is aan de Argentijnsche markten in den loop der week geleidelijk nog al enigszins gedaald tengevolge van een goede ontwikkeling van het te veld staande gewas, dat zeer geprofiteerd heeft van den onlangs in Argentinië gevallen regen. Overigens werd in verschillende gedeelten van Argentinië reeds weder naar nieuwen regenval verlangd. Hetzelfde is het geval in Australië. Weliswaar heeft de regen, die de vorige week gevallen is in die streken van Australië, waar hij het meest noodig was, den tarweoogst, speciaal in Nieuw Zuid-Wales, behoeft voor een totale mislukking, doch ook nu nog verwacht men, in vergelijking met het vorige jaar, een zeer kleinem oogst, terwijl ook daarvoor verdere regen nog zeer noodzakelijk zal zijn. De betere vraag in Europa valt behalve als reactie op de prijsdaling der laatste weken ook te verklaren uit de omstandigheid, dat zulk een groot deel der eigen oogsten der invoerlanden niet van voldoende kwaliteit is om reeds nu aan de markt te worden gebracht en voor de meelfabriecge te worden gebruikt. Daardoor is, speciaal ook in Frankrijk, de belangstelling voor buitenlandsche tarwe weder wat toegenomen, nadat de zaken aan de Fransche markt eenige weken klein waren geweest. Waar echter de oogst in Frankrijk dit jaar ongeveer 35 miljoen quarters heeft bedragen tegen 29 miljoen in het vorige jaar, meent men ondanks het aanzienlijke percentage van minder goede tarwe, er wel op te mogen rekenen, dat de Fransche tarwe-invoer dit seizoen vrij wat kleiner zal zijn dan in het vorige. Dat de minder goede kwaliteit van het West-Europeesche graan reeds vroeg in het seizoen aanleiding geeft tot ruim gebruik van buitenlandsche tarwe, blijkt reeds eenigen tijd uit de groote wekelijksche verschepingen, die speciaal in de afgelopen week een omvang hebben bereikt, welke in dezen tijd van het jaar allerminst regel is. Van de afgelopen 2.335.000 quarters waren niet minder dan twee miljoen uit de Vereenigde Staten en Canada afkomstig en het is zeker voor de Vereenigde Staten een gelukkig verschijnsel, dat de Europeesche invoerlanden in staat zijn nu reeds zooveel tarwe op te nemen, want anders zou zeker de markt in sterkere mate den druk ondervinden van de zeer groote aanvoeren van nieuwe winter- en zomertarwe aan de Amerikaansche markten. Dit aanbod gaat nog steeds in onver-

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe	Mais	Haver	Tarwe	Mais	Lijnzaad
	Dec.	Dec.	Dec.	Nov.	Nov.	Nov.
8 Oct. '27	131 $\frac{3}{8}$	93 $\frac{7}{8}$	48 $\frac{3}{4}$	11,25	7,10 $\frac{1}{2}$	15,45
1 „ '27	129 $\frac{3}{4}$	93 $\frac{1}{8}$	48 $\frac{1}{8}$	11,45	7,15	15,35
8 Oct. '26	137 $\frac{3}{8}$	77 $\frac{7}{8}$	43 $\frac{3}{8}$	12,65	6,05	15,50
8 Oct. '25	137 $\frac{3}{8}$	74 $\frac{3}{4}$	39 $\frac{3}{4}$	12,—	8,25	19,45
8 Oct. '24	150 $\frac{3}{4}$	113 $\frac{3}{4}$	57	16,—	11,40	22,90 $\frac{1}{2}$
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{4}$	9,40	5,38	13,70

1) per October.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	10 Oct. 1927	3 Oct. 1927	11 Oct. 1926
Tarwe (Hardwinter II) ..1	14,—	14,30	15,30
Rogge (No. 2 Western) ..1	11,45	11,50	11,80
Mais (La Plata)	180,—	179,—	173,—
Gerst (48 lbs. malting) ..2	230,—	231,—	215,—
Haver (Canada 3)	12,60	12,80	11,20
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..1	12,85	12,80	11,60
Lijnzaad (La Plata)	364,—	360,—	359,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	2/8 Oct. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	2/8 Oct. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	18.985	1.627.068	1.279.911	—	39.252	12.695	1.666.320	1.292.606
Rogge	18.119	295.646	211.752	250	743	1.411	296.389	213.163
Boekweit	1.048	15.515	16.484	—	67	1.060	15.582	17.544
Mais	9.424	1.082.204	687.884	4.829	184.438	79.235	1.266.642	767.119
Gerst	10.490	345.698	284.284	848	10.711	8.780	356.409	293.064
Haver.....	5.651	162.384	156.357	—	2.728	2.165	165.112	159.522
Lijnzaad	1.102	181.770	188.421	2.700	179.083	173.599	360.853	362.020
Lijnkoek	537	146.414	195.662	—	—	—	146.414	195.662
Tarwemeel	1.463	86.290	81.194	1.438	33.253	19.381	119.543	100.575
Andere meelsoorten	395	8.684	11.981	—	—	—	8.684	11.981

anderde mate voort en is buitengewoon groot. Eerst in November is de definitieve officieele raming te verwachten van den Canadeeschen tarwe-oogst, doch in den laatsten tijd zijn weder geregeld particuliere schattingen gepubliceerd, welke voor de Prairie-Provincies varieeren tusschen ongeveer 400 en 422 miljoen bushels, terwijl de officieele raming per 1 September 435 miljoen heeft bedragen. Eeninge tijd geleden, toen het weder zoo ongunstig was, bleven de particuliere schattingen nog verder beneden het officieele cijfer dan nu het geval is en men meent nu wel te mogen aannemen, dat de geogste hoeveelheid zich ongeveer zal bevinden tusschen 410 en 420 miljoen bushels. Het zal nu van groote beteekenis zijn in hoeverre de kwaliteit der tarwe werkelijk van het slechte weder der laatste weken geleden heeft, maar dat de hoeveelheid tarwe, die door de Noord-Amerikaansche productielanden kan worden geleverd, overvloedig is, staat wel vast. Vooral de laatste dagen is tarwe in Canada zeer vast geweest en hooger en op 10 October sloot Winnipeg voor October 4 en voor de latere termijnen 1 $\frac{1}{2}$ à 2 dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week tevoren. Te Chicago bedroeg de verhooging slechts 1 à 1 $\frac{1}{2}$ cent, en het is de vraag of die zich zal kunnen handhaven, omdat het na de markt van 10 October gepubliceerde Washingtonsche maandbericht de schatting van den oogst der zomertarwe verhoogd heeft van 308 op 314 miljoen bushels (vorige jaar 205 miljoen) terwijl men eerder een verlaging had verwacht.

Evenals voor tarwe is ook voor rogge gedurende deze week de vraag speciaal in Duitschland beter geweest en de omzet, welke in Noord-Amerikaansche rogge tot stand kwam, is vooral naar Duitschland vrij sterk toegenomen. De markt werd gesteund door verkoopen via de Noord-Duitsche havens naar Denemarken en Scandinavië, terwijl ook voor Deutsche rogge verschepingen naar Scandinavië plaats vonden, welke echter gedeeltelijk dienden ter vervulling van vroegere contracten. De omstandigheid, dat het aanbod van Deutsche rogge van eenigszins voldoende kwaliteit niet groot is, veroorzaakte daarbij nu en dan eenige bezwaren. Evenals in de vorige week is ook deze week weder zeer veel rogge uit Noord-Amerika naar Europa verscheept, speciaal naar Duitschland en de aanvoeren van rogge in de Noord-Duitsche havens zullen in de eerstvolgende weken zeer omvangrijk zijn. Verreweg het grootste deel dier rogge is reeds in Augustus en in het begin van September gekocht en de vorige week nog verwachtte men, vooral te Hamburg, dat het nog al eenige moeite zou kosten, voor die rogge plaatsing te vinden. De vooruitzichten hieromtrent zijn echter intusschen aanzienlijk verbeterd nu, zoowel in Duitschland zelf als in Scandinavië, de kooplust is toegenomen. Ten gevolge van het prijsherstel van tarwe aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten en van de betere vraag in Duitschland heeft ook voor rogge te Chicago de prijs deze week eenige verhooging ondergaan, welke 2 à 2 $\frac{1}{2}$ cent per 56 lbs. heeft bedragen. Uit Roemenië en uit Rusland zijn deze week kleine hoeveelheden rogge naar West-Europa

verladen.

Mais was deze week aanvankelijk niet vast en de omvang der zaken in Platamaïs naar Europa was teleurstellend, hetgeen gedeeltelijk het gevolg was van flauwe termijnmarkten in Argentinië. Later is daarin echter een verbetering ingetreden. Ten gevolge van vastere zeevrachten hebben de Argentijnsche verschepers hunne prijzen verhoogd, terwijl toenemende vraag in Engeland en flinke zaken naar Duitschland en de andere invoerlanden van West-Europa ook tot eenig prijsherstel aan de Argentijnsche termijnmarkten hebben geleid. Gedurende enkele dagen kwamen telkens omvangrijke zaken in Platamaïs naar Europa tot stand en ook nog toen Roemenië ruimer met mais aan de markt kwam en mais uit Zuid-Afrika werd aangeboden tot prijzen, die vrijwel met die der andere soorten overeenstemmen, kon de Argentijnsche markt zich handhaven. Wel verkeerde de vrachtenmarkt ten slotte weder in minder vaste stemming en brokkelden ook in Argentinië de prijzen weder af, doch de vraag naar Platamaïs blijft zeer goed. Ook is door de omstandigheid, dat over het algemeen de prijzen voor spoedige Platamaïs zich bij flauwe markten beter handhaven dan die voor Platamaïs op aflading, de premie voor latere posities vrij wat verminderd. In Nederland zijn deze week de aanvoeren niet overvloedig geweest en de vraag voor aangekomen Platamaïs blijft daar zeer goed. De Roemeensche oogst is door de langdurige droogte weliswaar klein en wordt slechts geschat op 16 $\frac{1}{2}$ miljoen quarters tegen 26 $\frac{1}{2}$ miljoen in het vorige jaar, doch de mais is droger dan in andere jaren, het geval is, zoodat reeds zeer spoedig nieuwe Donaumaïs verscheept kan worden. Hierdoor en wegens het vrij groote overschot van den ouden oogst is het aanbod den laatsten tijd grooter geworden en in de afgelopen week zijn tot vrijwel hetzelfde prijspeil als voor Platamaïs vrij geregeld zaken in Donaumaïs tot stand gekomen. Ook van Zuid-Afrika worden de zaken den laatsten tijd wat algemeener. Ten slotte is mais in Argentinië weder wat flauwer geloopt, zoodat op 10 October de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 5 à 15 centavos per 100 KG. lager sloten dan een week tevoren. Wegens den loop der vrachtenmarkt is echter in de naar Europa gevraagde prijzen van de flauwere stemming der laatste dagen weinig te bespeuren geweest.

Aan de Noord-Amerikaansche markt is mais deze week niet veel meer gedaald ondanks de omstandigheid, dat de particuliere ramingen van den mais-oogst der Vereenigde Staten vrij wat hooger zijn dan een maand geleden. Blijkbaar is deze verbetering reeds in de prijzen verwerkt. Op 10 October is na het sluiten der markt het Washingtonsche maandbericht verschenen, hetwelk den maasoogst schat op 2603 miljoen bushels, wat nog een 2 pCt. minder is dan het vorige jaar. De maismarkt te Chicago zal dus waarschijnlijk dezer dagen geen vaste stemming vertoonen.

Voor gerst is de markt in het begin dezer week flauw geweest, hetgeen voornamelijk het gevolg was van lager aanbod uit Noord-Amerika en beperkte Deutsche vraag.

Geleidelijk is echter de Deutsche gerstvrraag aanmerkelijk verbeterd, hetgeen is samengegaan met een belangrijk prijs-herstel aan de termijnmarkt te Winnipeg. Dit alles heeft met eenige prijsverhooging tot uitbreiding der zaken in gerst geleid, waarbij ook Donaugerst weder wat meer kooplust ontmoette. Vooral te Hamburg is dat laatste het geval, terwijl in Nederland en het Deutsche achterland van onze havens Amerikaansche gerstsoorten de voorkeur blijven behouden.

Ook voor buitenlandsche haver zijn de zaken in West-Europa deze week grooter geweest. Zoowel West-Duitschland als Nederland toonen meer belangstelling voor Noord-Russische- en Donauhaver, doch een verbetering der prijzen heeft nauwelijks plaats gevonden. In Engeland beperken de zaken zich grootendeels tot een kleinen omzet in Platahaver, welke echter niet dringend wordt aangeboden, terwijl voor Noord-Amerikaansche haver de prijzen nog steeds te hoog zijn om zaken naar Europa mogelijk te maken.

SUKER.

Ofschoon het wetsvoorstel van Pres. Machado, hetwelk de suikerproductie van Cuba de eerstvolgende 6 jaren zal reguleeren, 11. Maandag door de beide Kamers werd aangenomen, heeft dit feit op geen der groote suikermarkten een merkbare stimulans aan de stemming verleend, welke den laatsten tijd allengs verflauwd was. De tamelijk groote zichtbare restanten op Cuba en de terughoudendheid der Amerikaansche raffinadeurs, alsmede de kleine uitvoeren naar „andere” landen en anderzijds de voor Europa geraamde vrij groote oogsten zijn factoren, welke voorloopig eene rijzing tegenhielden. Men verwacht thans dat de President van Cuba voor de a.s. campagne het oogstcijfer eerstdaags (de uiterste termijn valt op 30 November van elk jaar) zal vaststellen op 4.000.000 tons, waarvan, zooals men weet, 150.000 tons voor binnenlandsche consumptie bestemd zijn en 350.000 tons voor export naar andere landen dan de V. S., waarheen dan 3.500.000 tons zouden worden geëxporteerd.

In New York brokkelden de noteeringen voor Sp. Centrifugals alsook op de termijnmarkt af en waren de cijfers als volgt:

	Sp. C.	Oct.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei	Juli
Slot voorafg. week	4.74	2.94	2.97	2.97	2.88	2.97	3.05
Opening verslagweek ..	4.74	2.92	2.94	2.95	2.87	2.95	3.04
Slot verslagweek	4.58	2.84	2.86	2.88	2.81	2.88	2.97

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 50.000 tons, de versmeltingen 53.000 tons tegen 64.000 tons in 1926 en de voorraden 183.000 tons tegen 216.000 tons.

Cubasuiker werd niet verhandeld en de noteering was nominaal 2 7/8 d.c. c. & fr. New York (aanbod).

De laatste Cuba-statistiek was als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie 4 Oct. ...	4.508.521	4.884.658	5.125.970
Weekontv. afscheephavens ..	33.889	46.089	26.861
Totaal sedert 1 Jan.—1 Oct. ...	3.918.900	4.319.174	4.748.340
Weekexport	76.175	119.358	71.992
Totale export sedert 1/1-1/10.	3.271.268	3.715.707	4.153.782
Voorraad afscheephavens ...	678.942	603.469	594.378
Voorraad Binnenland	450.311	457.966	268.111

In Engeland liepen de noteeringen op de termijnmarkt verder achteruit en sloten als volgt:

October 1927 ..	Sh. 14/6 3/4	Maart 1928 ..	Sh. 16/5 1/4
December „ ..	„ 14/6	Mei „ ..	„ 16/9
		Aug. „ ..	„ 17/—

Ook op Java liepen de prijzen deze week terug nl. f 1/2 en f 3/4 per 100 KG.

Hier te lande brokkelden de prijzen in den loop der week ongeveer f 3/4 voor alle termijnen af en sloot de termijnmarkt op de volgende noteeringen:

Oct. f 17 1/8; Dec. f 17 3/8; Mrt. f 17 1/4 en Mei f 18,—. De omzet bedroeg ongeveer 4900 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 5 October 1927.

Er is nog steeds geen stabiliteit in de Amerikaansche katoenmarkt. Prijzen varieeren dagelijks in overeenstemming met de weerberichten uit de katoendistricten en de reacties hierop van handel en speculanten. Intusschen gaat de verandering van den nieuwen oogst geregeld door en ontvangsten in de havens en exporten zijn grooter dan verleden jaar. Het volgende conditierapport en het aantal gedinge balen wordt a.s. Zaterdag 4 uur gepubliceerd, welk feit eveneens een ongunstigen invloed op zaken heeft. Het is wel vermeldens-

waard, dat bij deze gelegenheid de beurs in Liverpool Zaterdag's van 3—3,55 n.m. en van 4,15 tot 5 uur n.m. geopend is, wat als een nieuwigheid beschouwd moet worden. Egyptische katoen is sedert de vorige week slechts weinig veranderd. De markt in Liverpool is gedurende de afgelopen week ook kalm geweest en verkoopen in de afgelopen week bedroegen: slechts 37.000 balen.

Over de Amerikaansche garenmarkt valt weinig nieuws te rapporteeren. De topic van deze week is wel het feit, dat na herhaalde onderhandelingen de Master Spinners' Federation en de American Cotton Yarn Association tot nauwere samenwerking besloten hebben. Er worden unanieme prijzen vastgesteld, welke gebaseerd zijn op de loopende maand-futures, plus „Points on” voor de gebruikte katoensoort, alsmede vastgestelde spinmarges voor de verschillende nummers en het schijnt wel, dat deze methode van prijsbepaling voor alle partijen bevredigender geacht wordt. Ook worden er voorbereidingen getroffen voor een indeeling in secties van de Amerikaansche spinnerijen ten einde tot een geregelde actie voor korteren werktijd te komen in de drie categorieën nl. grove, medio en fijne nummers. Tot nu toe is het resultaat hiervan geweest, dat enkele soorten goedkooper en andere weer duurder zijn. Ofschoon de minimumprijzen van de Yarn Association nog op straffe van boete worden aangehouden, rekent de Federatie op de loyaliteit van hare leden om zich aan de vastgestelde „basic prices” te houden. Er werden enkele flinke posten op jl. Maandag verhandeld, doch gisteren beperkten zaken zich voornamelijk tot kleine partijtjes, zoowel in enkele als in getwijnde garens. Naar Egyptische garens bestaat weinig belangstelling, hoewel men algemeen van meening is, dat zoodra het vertrouwen in het huidige prijsniveau terugkeert, de handel wel zal verbeteren. Op het oogenblik neemt men echter algemeen een afwachtende houding aan in verband met het op handen zijnde Bureaubericht.

In de doekmarkt is het buitengewoon kalm. De toon is vast en prijzen zijn practisch onveranderd bij een week geleden. De Oostersche markten beginnen wat meer belangstelling te toonen en van China komt wat meer vraag. De Calcuttamarkt is gesloten in verband met de Poojah-vacantie en men ziet met belangstelling uit naar berichten, of de verkoopen op Lucky Day groot geweest zijn. Natuurlijk is de betekenis hiervan gering, vergeleken bij vroeger; indien echter stocks tot behoorlijke prijzen geruimd zijn, zal de belangstelling in de Manchestermarkt ongetwijfeld toenemen. De algemeene meening schijnt te zijn, dat terwijl prijzen onveranderd zijn, de voorgestelde actie in de American Yarn sectie een vasten invloed op prijzen zal uitoefenen en flauwgestemde verkoopers zal elimineeren. Intusschen gaan koopers met groote voorzichtigheid te werk en toont men vooralsnog algemeen nog weinig neiging om te koopen.

	Oost. koersen 27 Spt. 4 Oct.	
Liverpoolnoteeringen	28 Spt. 5 Oct.	T.T. op Br.-Indië 1/5 1/8 1/5 3/8
F.G.F. Sakellaridis	19,20 19,25	T.T. op Shanghai 2/6 2/6
G.F. No. 1 Oomra.	9,00 9,00	T.T. op Hongkong 1/11 1/8 1/11 1/8

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middleing Uplands.)

	7 Oct. 1927	30 Sept. 1927	23 Sept. 1927	7 Oct. 1926	7 Oct. 1925
New York voor Middling ...	21,25 c	21,80 c	20,90 c	13,60 c	23,10 c
New Orleans voor Middling	21,02 c	21,56 c	20,47 c	12,90 c	22,25 c
Liverpool voor Middling ...	11,72 d	11,57 d	11,20 d	7,17 d	12,50 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 30 Sept. '27	Overeenkomstige periode	
		1926	1925
Ontvangsten Gulf-Havens.	1948	2257	1998
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	122	236	309
„ „ 't Vasteland etc.	762	833	824
„ „ Japan	113	101	73

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	30 Sept. '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens	1722	1288	815
Binnenland	636	732	947
New York	210	84	29
New Orleans	298	221	318
Liverpool	676	362	118

KOFFIE.

Na de vaste stemming waarin gedurende eenige weken het artikel had verkeerd, trad deze week eene kleine reactie in, toen bekend werd, dat de limiet van de dagelijksche aanvoeren te Santos niet onbelangrijk zou worden verhoogd. Vanaf 8 September waren deze aanvoeren beperkt geweest op 31.000 balen, welk cijfer geldig bleef tot 26 September, toen het verhoogd werd op 36.000 balen. Op 3 October werd de limiet weder verhoogd en wel op 39.000 balen en reeds op 4 October kwam bericht, dat, ingaande 10 October, de aanvoeren bedragen zouden 36.700 balen met eene extra hoeveelheid van 8000 balen, te zamen dus 44.700 balen. De regelmatige verhooging van dit cijfer hield natuurlijk verband met de vermindering van den voorraad te Santos, het gevolg van den belangrijken uitvoer in de laatste weken, en de toevoeging van eene extra hoeveelheid van 8000 balen wordt toegeschreven aan den wensch om dien voorraad, die sinds eenigen tijd belangrijk onder 1 miljoen balen was gedaald, wederom op te voeren tot de indertijd als minimum vastgestelde hoeveelheid van 1.200.000 balen. Volgens particuliere berichten uit Brazilië zou het in de bedoeling liggen om de extra hoeveelheid van 8000 balen onder-tusschen toch reeds te laten vervallen, zoodra de termijn-notering te New-York onder \$ 12,47 zou komen te staan. Waar deze echter in de laatste dagen wederom is opgelopen en thans voor de maand December op \$ 12,80 staat, kan in elk geval voor het oogenblik op aanvoeren van 44.700 balen per dag worden gerekend. Is dit cijfer bij de thans beschikbare wereld-voorraden zeker niet te hoog, toch was de bekendmaking er van voor de termijnmarkten een aanleiding om zich iets gemakkelijker te toonen en dientengevolge liepen de termijn-noteringen aanvankelijk iets terug. Later herstelden zij zich wederom en op het oogenblik van het afsluiten van dit bericht, staat bijv. het Gemengd contract aan de Rotterdamsche markt slechts 1/4 à 3/8 ct. lager dan een week geleden. Het Santos-contract, waarop slechts weinig wordt omgezet, en dat dientengevolge minder aan fluctuaties onderhevig is, staat zelfs 1 à 1½ ct. hooger.

Een heden uit Brazilië ontvangen telegram meldt, dat de dagelijksche aanvoeren te Rio vanaf gisteren gebracht zijn op 13.800 balen met een extra hoeveelheid van 4300 balen, te zamen dus 18.100 balen. Tevens is bericht ontvangen, dat de voorraden, door het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 30 September bedroegen 9.570.000 balen, hetgeen tegen 15 September eene vermeerdering beteekent van niet minder dan 1.309.000 balen. Gedurende de geheele maand September is die voorraad toegenomen met de respectabele hoeveelheid van 1.820.000 balen.

De prijzen in Brazilië voor Rio liepen 1/- à 1/3 terug, doch die voor Santos stegen na eene kleine daling wederom snel en sluiten zelfs 1/- à 1/6 hooger tegenover verleden week.

De prijzen van Robusta op prompte verscheping van Indië zakten eerst ongeveer 1½ ct. in, doch herstelden zich daarna wederom ongeveer ¼ à 1 ct.

In loco ondergingen de prijzen geen verandering; de afzet, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor uitvoer, was bevredigend.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in September de aanvoer geweest is als volgt:

	1927	1926	1925
	balen	balen	balen
in Europa	777.000	635.000	848.000
„ Ver. Staten v. Amerika	659.000	1.028.000	871.000

Totaal ... 1.436.000 1.663.000 1.719.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar bedroegen 15.485.000 balen tegen 14.956.000 balen in 1926 en 13.879.000 balen in 1925.

De Afleveringen in September waren:

	1927	1926	1925
	balen	balen	balen
in Europa	904.000	610.000	914.000
„ Ver. Staten v. Amerika	937.000	948.000	1.014.000

Totaal ... 1.841.000 1.558.000 1.928.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste negen maanden van het jaar waren 15.759.000 balen tegen 15.085.000 balen in 1926 en 13.850.000 balen in 1925.

Vanaf 1 Juli tot 30 September waren de aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen 4.822.000 balen tegen 4.861.000 balen in 1926 en 4.829.000 balen in 1925, terwijl

de Afleveringen bedroegen 5.171.000 balen tegen 4.687.000 balen in 1926 en 4.978.000 balen in 1925.

De zichtbare voorraad was op 1 dezer in Europa 1.654.000 balen tegen 1.781.000 balen op 1 September. In Amerika bedroeg hij 547.000 balen tegen 825.000 balen op 1 September. In Europa en in Amerika te zamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.201.000 balen tegen 2.606.000 balen op 1 September.

Hij bedroeg op 1 October 1926 2.395.000 balen en op 1 October 1925 2.252.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 October 4.985.000 balen tegen 5.064.000 balen op 1 September en 4.856.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 October 1927 nog niet bekend is, doch die op 15 September 1927 bedroegen 8.231.000 balen, op 1 September 1927 7.750.000 balen en op 1 October 1926 5.255.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 89/- à 90/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 91/6 à 92/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 61/6 à 62/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, October-verscheping 32¼ ct.; Palembang Robusta, November-verscheping 32½ ct.; Bankoelen Robusta, October-verscheping 33¼ ct.; Mandheling Robusta, October-verscheping 35½ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta Jan./Maart-verscheping 41 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De loco-notering werd in het begin van de week voor Superior Santos nog verhoogd van 53 op 54 ct. per ½ KG., terwijl die van Robusta onveranderd op 45 ct. bleef.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
11 Oct.	45 1/8	44 1/8	43 1/8	—	39 7/8	38 5/8	37 7/8	37 1/2
4 „	43 3/4	43	42 1/8	—	40 1/2	39	38 1/8	37 3/4
27 Sept.	41 1/8	40 1/8	39 1/8	—	38 5/8	37 1/8	36 1/2	35 5/8
20 „	40 1/8	39	38	—	37 7/8	36 1/8	35 1/2	34 1/2

De slotnoteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
10 Oct.	\$ 12,80	\$ 12,70	\$ 12,53	\$ 12,44
3 „	„ 12,92	„ 12,82	„ 12,73	„ 12,62
26 Sept.	„ 12,48	„ 12,25	„ 12,13	„ 12,—
19 „	„ 12,06	„ 11,84	„ 11,67	„ 11,50

Rotterdam, 11 October 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7) ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4) ¹⁾	
10 Oct. 1927	357.000	22.125	965.000	26.800	53 1/32
3 „ 1927	295.000	22.475	927.000	26.800	53 1/32
26 Sept. 1927	293.000	21.925	1.100.000	25.400	53 1/32
11 Oct. 1926	291.000	22.275	844.000	24.000	7 1/8

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
8 Oct. 1927	110.000	1.214.000	237.000	2.902.000
9 Oct. 1926	95.000	1.356.000	156.000	2.246.000

¹⁾ In Reis.

THEE.

De theemarkt gaf in de afgelopen week een ietwat trager verloop te zien en de prijzen waren in Londen voor de ordinaire- en middensoorten van ¼ tot 1 d. per lb. lager. De betere kwaliteiten waren ten volle prijshoudend en tevens goed gevraagd.

Hier ging op de theemarkt weinig om in afwachting van de Amsterdamsche veiling van 13 dezer.

Amsterdam, 10 October 1927.

STEENKOLEN.

De markt blijft allerwegen in één doen met deze uitzondering alleen, dat er wat meer vraag is ontstaan naar gas-kolen. Voor alle andere soorten blijft de vraag gering en de producenten hebben de grootste moeilijkheden, ondanks inkrimping van het bedrijf, van hun kolen af te komen.

In den staat Illinois van de Vereenigde Staten zijn de mijneigenaars en mijnwerkers het over de voorwaarden van de hervatting van het werk eens geworden en er wordt algemeen verwacht, dat de andere staten, in wier mijngebieden gestaakt wordt, spoedig zullen volgen. Van die zijde is dus vermoedelijk geen meerdere vraag te verwachten.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f	9,75
Durham		10,50
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls		13,—
Schotsche Gezeefde		9,75
Yorkshire Gewasschen Doubles		12,25
Westfaalsche Vettförder		13,25
" Vettstukken		14,50
" Smeenootjes		14,—
" Gasvlamförder		13,25
" Gietcokes		16,50

alles per ton van 1.000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,90.

Markt prijshoudend.

11 October 1927.

IJZER.

De vraag naar Cleveland-ijzer is als gevolg van de jongste prijsverlaging dermate toegenomen, dat de afzet thans groter is, dan de productie en de voorraden afnemen. Er wordt reeds van gesproken om de productie uit te breiden. Overigens is de Engelsche markt zeer kalm gestemd, de consumptie koopt alleen voor de onmiddellijke behoefte. De producenten verwachten, wanneer de seizoenaanvraag voor den dag komt, hun prijzen te kunnen verbeteren en zijn dus terughoudend.

Zoowel in Duitschland als in Frankrijk werden de voor de binnenlandsche markt geldende noteringen aanzienlijk verlaagd.

Scheen het aanvankelijk, dat de continentale exportmarkt een eenigszins vastere stemming ging krijgen, het doordringen van Cleveland-ijzer op het vasteland heeft de stemming weer doen omslaan en de prijzen zijn iets gedaald. Op de staalmarkt gaat zeer weinig om en de prijzen zijn zwak.

	Notering in de week van		
	26 S./2 Oct. 1927	3/9 Oct. 1927	4/10 Oct. 1926
Ruwijzer.			
<i>f. o. b. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
*Cleveland Foundry no.1	70/-	70/-	115/6
* " " " 3	67½	67½	113
* " " " 4	66½	66½	112
*Hematite East Coast mixed numbers	75/-	74/-	87/6
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3 ...	460,—	460,—	600,—
Semi-phosphoreuse	495,—	495,—	670,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereihoisen no. 1	88.—	88.—	88.—
" " " 3	78.—	78.—	86.—
Hämatit.	93.50	93.50	93.50
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	58/-60/-	58/-60/-	75/-
Walsproducten.			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	92/6-93	92/6-93	114-115
Plaatijzer 5 mM.....	120-121	119-120	122/6-125
" 3 "	125	125	132/6-135
* Clevelandijzer 2½ sh. lager voor Schotland en export.			

VERKEERSWEZEN.
VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was kalm. Ten gevolge van de slechte oogstberichten uit Europa zijn

de f.o.b. prijzen vaster geworden, terwijl koopers terughoudend zijn. De vraag van Montreal is dientengevolge minder geworden, niettegenstaande het einde van het seizoen nadert. Totaal werden ongeveer 15 booten bevracht, hoofdzakelijk in het begin der week. Van Montreal werd 15½ en 15 cents betaald naar Antwerpen/Rotterdam per laatste helft October; 15½ cents zwaar graan naar Rotterdam per eerste helft November. Tegen het einde was de vracht per October 14½ cents basis Antwerpen/Rotterdam, November 15 cents. De Northern range had in het begin der week het aanzien dat de markt zou opleven, doch niettemin heeft haar, tendens die van de St. Lawrence gevolgd. Van de Golf van Mexico werd bevracht naar Antwerpen/Rotterdam tegen 15½ cents, optie Havre/Hamburg range 16½ cents of Lissabon of Leixoes tegen 21 cents, October.

De suikervrachtenmarkt van West-Indië bleef kalm en de vracht is nominaal ongeveer 17/- naar U.K./Continent.

De North Pacific werd tegen het einde der week veel kalmer. Er werden 5 booten bevracht per December en Januari tegen 33/- en 33/3 van Vancouver, optie Portland of Puget 1/3 extra met volle opties U.K./Continent/Middellandsche Zee.

Ofschoon van de La Plata slechts een geringe opleving viel waar te nemen zijn de vrachten voor October/November vaster geworden en is de laatste bevrachting een handige boot tegen 21/6 van boven La Plata havens, terwijl voor October meerdere malen 21/- is betaald voor booten van iedere grootte. In totaal werden ongeveer 25 booten bevracht. Het nieuwe seizoen werd geopend met de bevrachting van een 5600 tonner van boven La Plata havens tegen 23/6, 20 Januari ligdagen.

De Chilisalpeter-vrachtenmarkt was over het algemeen kalm, doch leefde tegen het einde der week iets op. De vrachten zijn aanzienlijk vaster geworden, doch ten gevolge van de hooge f.o.b. prijzen voor salpeter per November wordt geen tonnage gevraagd voor December of December/Januari. Voor deze beide posities zijn booten van 7000 tons, 10 pCt., bevracht op basis van 29/- Bordeaux/Hamburg range met verschillende opties, zooals Danzig 31/6, Middellandsche Zee 31/6, Alexandrië 32/9. Er is nog een flinke vraag naar tonnage tot Maart belading tegen deze vrachten, doch tonnage na December, speciaal van handige grootte, is moeilijk voor salpeter te interesseeren, daar de markt van de La Plata voor begin 1928 belading gunstiger is dan voor de eerstvolgende maanden. In ruimte ging weinig om.

De oostelijke markten bleven kalm en het voortdurende gebrek aan vraag is oorzaak dat de vrachten zwak blijven. Van Wladiwostock werd een volle lading gedaan per Dec./Jan. naar Hamburg, direct tegen 34/-. Saigon was iets levendiger en een 7500 tonner bedong per Nov./Dec. 33/9 voor rijstmeel naar Liverpool. Australië bleef vrijwel onveranderd. Van West-Australië werd een 7200 tonner gedaan naar U.K./Continent met 25 Nov. ligdagen tegen 37/6.

De Donau en Zwarte Zee zijn beide zeer kalm. Ook de Middellandsche Zee was minder levendig en het aantal bevrachtingen is niet zoo talrijk. Voor erts werd o.m. betaald: Bougie/Middlesbro 7/3, Hornillo/Bay/Rotterdam 5/6, Toulon/Rotterdam 8/- (bauxiet) en Algiers/Philadelphia 8/-. Fosfaat betaalde van Sfax naar La Pallice 5/6. De Golf van Biscaye was in het begin der week iets levendiger, doch dit nam spoedig weer af. Bilbao/Cardiff betaalde 6/6, Rotterdam 5/9.

De uitgaande Engelsche kolenvrachten bleven kalm en de vraag was niet groot. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Bordeaux 4/-, Piraeus 10/3, Pernambuco 13/-, Montreal 7/- en van de Oostkust: Helsingfors 5/6, Hamburg 4/-, Bayonne 6/3, Las Palmas 9/3.

RIJNVAART.

Week van 2 t/m. 9 October 1927.

De aanvoeren van zeezijde waren anstig. De aanwezige scheepsruimte overtrof steeds de vraag, zoodat de algemeene toestand tamelijk gedrukt was. De ertsvrachten bedroegen f 0,50/0,45 met ¼ en f 0,60/0,55 met ½ lostijd.

Naar den Bovenrijn ging niet veel om. De vracht voor ruwe producten bedroeg gemiddeld f 1,20 per last met verkorten lostijd. Het sleeploon was genoteerd volgens het 47½ à 50 cts. tarief. De waterstand, hoewel vallend, bleef gunstig. De algemeene toestand in de Ruhrhavens bleef ongewijzigd.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 30 September 1927

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeed	f	1.177.200,—
Deelneming in de firma B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	7.020.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 9.402.687,83 waarvoor in geld gestort	"	7.077.987,83
waarvoor effecten gedeponeed	f	2.324.700,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponeed bij bevriende instellingen	"	3.000.000,—
ten eigen gebruik	"	32.181.100,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	37.505.800,—
Saldo's bij Bankiers	"	41.884.154,13
Daggeldleeningen	"	22.145.250,52
Eigen Effecten en Syndicaten	"	950.000,—
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen	"	8.540.092,96
Prolongatiën gegeven	"	166.888,37
Credietvereniging	f	44.628.561,13
Af: loopende Promessen	"	200.000,—
	"	44.428.561,13
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. f 68.322.815,57 Af: loopende Promessen	"	3.549.000,—
	"	64.773.815,57
Voorschotten op Consignatiën	"	1.898.311,56
Gebouwen	"	5.824.757,90
	f	261.663.384,97
Totaal	f	261.663.384,97

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	9.265.825,78
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Reserve Credietvereniging	"	2.912.803,24
	f	49.978.629,02
Waarborgfonds Credietvereniging	"	4.729.774,50
Aandeelhouders voor gedeponeede Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	1.177.200,—
in Leen-Depot	"	36.328.600,—
	"	37.505.800,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	2.984.283,56
Deposito's	"	48.806.799,79
Prolongatie-Deposito's	"	5.958.300,—
Saldi Rekeningen-Courant	f	78.449.103,39
" " " voor gelden in het Buitenland ..	"	5.891.104,40
" " " Credietvereniging	"	3.172.257,05
	"	87.512.464,84
De Nederlandsche Bank	"	731.767,10
Daggeldleeningen	"	4.500.000,—
Te betalen Wissels	"	13.933.356,71
Geaccepteerd door derden	"	1.923.218,76
Diverse Rekeningen	"	3.098.990,69
	f	261.663.384,97
Totaal	f	261.663.384,97

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.

WERKSPoor AMSTERDAM

ROLLEND SPOORWEGMATERIEEL

SCHEEPSSTOOMWERKTUIGEN

SCHEEPSDIESELMOTOREN

IJS- EN KOELMACHINES

SUIKERMACHINERIEËN

IJZERCONSTRUCTIES

SCHEEPSTURBINES

POLDERGEMALEN

LOCOMOTIEVEN

STOOMKETELS

Verschenen:

Leerboek der Organisatie en Techniek
van den Handel voor Handelsscholen

DE GOEDEREN HANDEL

DOOR

J. GROOTEN

Leeraar M.O. Wiskunde en Boekhouden
Dir. der Levensverz. Mij N.O.G., A'dam
en

P. BEISHUIZEN Gzn.

Leeraar aan de Handelsscholen van de
Alg. Winkeliersvereeniging, Amsterdam

Deel I f 1.50

Deel II f 1.75

Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U *Exporteur, Importeur, Fabrikant* of *Groothandelaar* is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

Aanteekenboek voor Rijksbelastingen

(Vermogens-, Verdedigings-, Rijks-
inkomsten- en Personeele Belasting)

9e, geheel bijgewerkte druk - Prijs f 1.-

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & van Ditmar's
Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam

FORMULARIO ESPAÑOL

de Correspondencia y Documentación Mercantiles

escrito para que sirva de guia a los que se dedican al comercio, que desean completar sus conocimientos técnicos, que estudian sin asistencia competente o intentan someterse a los "exámenes prácticos"

POR J. B. KERPESTEIN

Profesor de la Escuela Superior de Altos Estudios Comerciales y de la Escuela Superior Técnica

Prijs f 5.90

ALOM VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL ALSMEDE BIJ
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ — ROTTERDAM

Zooeven verscheen:

Koersberekening

Door JOH. HAGE

Een handleiding bij het be-
rekenen van koersen.

Prijs f 2,90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel
en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam.

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam